Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

►**B** **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 650/2012**

2012 m. liepos 4 d.

dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo

(OL L 201, 2012 7 27, p. 107)

pataisytas:

►**C1** Klaidų ištaisymas, OL L 344, 2012 12 14, p. 3 (650/2012)

►**C2** Klaidų ištaisymas, OL L 60, 2013 3 2, p. 140 (650/2012)

▼B

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 650/2012

2012 m. liepos 4 d.

dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 81 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([1]),

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([2]),

kadangi:

(1) Sąjunga užsibrėžė tikslą puoselėti ir plėtoti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų judėjimas. Siekdama palaipsniui kurti tokią erdvę, Sąjunga turi patvirtinti priemones, susijusias su teisminiu bendradarbiavimu tarpvalstybinio pobūdžio civilinėse bylose, ypač kai jos yra būtinos tinkamam vidaus rinkos veikimui;

(2) laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 81 straipsnio 2 dalies c punkto, tokios priemonės gali apimti priemones, kuriomis siekiama užtikrinti valstybėse narėse taikomų teisės ir jurisdikcijos kolizijos teisės normų suderinamumą;

(3) 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo patvirtinta, kad teisminių institucijų sprendimų ir kitų nutarimų tarpusavio pripažinimo principas yra teisminio bendradarbiavimo civilinėse bylose kertinis akmuo, ir paragino Tarybą bei Komisiją priimti šiam principui įgyvendinti skirtų priemonių programą;

(4) 2000 m. lapkričio 30 d. buvo priimta bendra Komisijos ir Tarybos priemonių, kuriomis įgyvendinamas teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose tarpusavio pripažinimo principas, programa ([3]). Toje programoje su teisės kolizijos teisės normų derinimu susijusios priemonės apibrėžtos kaip priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos sprendimų tarpusavio pripažinimui, ir numatyta parengti su testamentais ir paveldėjimu susijusį teisės aktą;

(5) 2004 m. lapkričio 4 ir 5 d. Briuselyje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo priimta nauja programa „Hagos programa: laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimas Europos Sąjungoje“ ([4]). Toje programoje pabrėžiama, kad būtina

([1]) OL C 44, 2011 2 11, p. 148.
([2]) 2012 m. kovo 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2012 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas.
([3]) OL C 12, 2001 1 15, p. 1.
([4]) OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

▼B

priimti teisės aktą paveldėjimo klausimais, kuris visų pirma reglamentuotų paveldėjimo srities teisės kolizijos, jurisdikcijos, teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo bei vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo klausimus;

(6) 2009 m. gruodžio 10 ir 11 d. Briuselyje įvykusiame Europos Vadovų Tarybos susitikime buvo priimta nauja daugiametė programa „Stokholmo programa – Atvira ir saugi Europa piliečių labui ir saugumui“ ([1]). Toje programoje Europos Vadovų Taryba nusprendė, kad abipusio pripažinimo principas turėtų būti taikomas ir kitoms svarbioms kasdienio gyvenimo sritims, kurioms kol kas jis nėra taikomas, pavyzdžiui, paveldėjimui ir testamentams, tuo pačiu metu atsižvelgiant į valstybių narių teisės sistemas, įskaitant viešąją tvarką (*ordre public*), ir nacionalines tradicijas šioje srityje;

(7) reikėtų sudaryti palankesnes sąlygas vidaus rinkai tinkamai veikti, šalinant kliūtis laisvam asmenų, kurie šiuo metu patiria sunkumų įgyvendindami savo teises tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo atvejais, judėjimui. Europos teisingumo erdvėje piliečiai turi turėti galimybę iš anksto organizuoti paveldėjimą. Turi būti veiksmingai užtikrintos įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, kitų palikėjo artimųjų ir palikėjo kreditorių teisės;

(8) kad būtų pasiekti tie tikslai, šiame reglamente turėtų būti kartu pateiktos nuostatos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų, autentiškų dokumentų ir teisminių susitarimų pripažinimo (arba, priklausomai nuo atvejo, priėmimo), vykdytinumo ir vykdymo ir Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo;

(9) šis reglamentas turėtų būti taikomas visiems civilinės teisės aspektams, susijusiems su palikėjo palikimo paveldėjimu, būtent – visoms turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formoms, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra savanoriškas perdavimas pagal paskutinę valią dėl turto palikimo, ar perdavimas netestamentinio paveldėjimo atveju;

(10) šis reglamentas neturėtų būti taikomas mokesčių ir administraciniams klausimams, susijusiems su viešąja teise. Taigi taisyklės, kaip, pavyzdžiui, apskaičiuojami ir mokami mokesčiai bei vykdomi kiti su viešąja teise susiję įsipareigojimai, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra mokesčiai, kurie lieka nesumokėti palikėjo jo mirties dieną, ar bet kokie su paveldėjimu susiję mokesčiai, kuriais apmokestinamas palikimas arba kuriuos turi sumokėti paveldėtojai, turėtų būti nustatytos pagal nacionalinę teisę. Nacionalinėje teisėje taip pat turėtų būti reglamentuojama tai, ar perduodant paveldimą turtą paveldėtojams pagal šį reglamentą arba įtraukiant paveldimą turtą į registrą gali būti taikomi mokesčiai;

(11) šis reglamentas neturėtų būti taikomas kitoms nei paveldėjimas civilinėms teisės sritims. Siekiant aiškumo turėtų būti aiškiai

([1]) OL C 115, 2010 5 4, p. 1.

▼B

nurodyta, kad šis reglamentas netaikomas tam tikriems klausimams, kurie gali būti laikomi susijusiais su paveldėjimo klausimais;

(12) taigi šis reglamentas neturėtų būti taikomas klausimams, susijusiems su sutuoktinių turto režimu, įskaitant vedybų sutartis, kurios gali būti sudaromos tam tikrose teisės sistemose, tiek, kiek tokiomis sutartimis nereglamentuojami paveldėjimo klausimai, taip pat turto režimams dėl santykių, kurie sukelia pasekmes, panašias į santuoką. Vis dėlto konkretaus paveldėjimo klausimą pagal šį reglamentą nagrinėjančios institucijos, nustatydamos palikėjo turtą ir atitinkamas paveldėtojų palikimo dalis, priklausomai nuo padėties, turėtų atsižvelgti į sutuoktinių turto režimo arba panašaus palikėjo turto režimo panaikinimą;

(13) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas klausimams, susijusiems su patikos fondų steigimu, administravimu ir likvidavimu. Dėl to neturėtų būti laikoma, kad reglamentas iš esmės netaikomas patikos fondams. Kai patikos fondas sukuriamas testamentu arba teisės aktu, susijusiu su netestamentiniu paveldėjimu, perduodant turtą ir nustatant paveldėtojus turėtų būti taikoma teisė, kuri taikytina paveldėjimui pagal šį reglamentą;

(14) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas teisėms ir turtui, atsiradusiems arba perduotiems kitais būdais nei paveldėjimo būdu, pavyzdžiui, dovanojimo atveju. Tačiau nustatant, ar dovanos turėtų būti grąžintos, ar kitokios formos pareikšta valia *inter vivos*, suteikianti teisę *in rem* dar iki palikėjo mirties, turėtų būti atšaukta, arba ar į jas turėtų būti atsižvelgta siekiant nustatyti paveldėtojų palikimo dalis pagal paveldėjimui taikytiną teisę, vadovaujamasi teise, kuri šiame reglamente nurodyta kaip paveldėjimui taikytina teisė;

(15) šiuo reglamentu turėtų būti sudarytos sąlygos sukurti arba paveldėjimo būdu perduoti teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą, kaip numatyta paveldėjimui taikytinoje teisėje. Tačiau juo neturėtų būti daromas poveikis teisių *in rem*, numatytų kai kurių valstybių narių nacionalinėje teisėje, ribotam skaičiui (*numerus clausus*). Iš valstybės narės neturėtų būti reikalaujama, kad ji pripažintų teisę *in rem*, susijusią su toje valstybėje narėje esančiu turtu, jei atitinkama teisė *in rem* nėra numatyta jos teisėje;

(16) vis dėlto, kad paveldėtojams būtų suteikta galimybė kitoje valstybėje narėje naudotis teisėmis, kurios buvo sukurtos arba jiems perduotos paveldėjimo būdu, šiame reglamente turėtų būti numatytas nežinomos teisės *in rem* pritaikymas pagal panašiausią tos kitos valstybės narės teisėje numatytą lygiavertę teisę *in rem*. Atliekant tokį pritaikymą, turėtų būti atsižvelgta į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia teise *in rem*, ir su ja siejamas pasekmes. Siekiant nustatyti panašiausią lygiavertę nacionalinę

▼B

teisę *in rem*, dėl papildomos informacijos apie tos teisės pobūdį ir pasekmes galima kreiptis į valstybės, kurios teisė buvo taikoma paveldėjimui, institucijas ar kompetentingus asmenis. Tuo tikslu galėtų būti naudojamasi esamais teisminio bendradarbiavimo civilinėse ir komercinėse bylose tinklais, taip pat kitomis turimomis priemonėmis, kurios padeda suprasti užsienio teisę;

(17) tai, kad atliekamas nežinomų teisių *in rem* pritaikymas, kaip tai yra aiškiai numatyta šiame reglamente, neturėtų reikšti, kad taikant šį reglamentą užkertamas kelias kitų formų pritaikymui;

(18) šis reglamentas neturėtų būti taikomas reikalavimams įregistruoti registre teisę į nekilnojamąjį arba kilnojamąjį turtą. Todėl įregistravimo teisinės sąlygos ir būdas bei institucijos (pvz., žemės kadastrai arba notarai), kurios privalo tikrinti, kad būtų laikomasi visų reikalavimų ir kad būtų pateikta ar parengta pakankamai dokumentų arba juose pateikta reikiama informacija, turėtų būti nustatomi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę (nekilnojamojo turto atveju – pagal *lex rei sitae*). Visų pirma institucijos gali patikrinti, ar palikėjo teisė į paveldimą turtą, nurodytą registruoti pateiktame dokumente, yra tokia teisė, kuri yra įregistruota registre arba kuri yra kitaip nurodyta pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Siekiant išvengti dokumentų dubliavimo, registravimo institucijos turėtų priimti tokius kitoje valstybėje narėje kompetentingų institucijų parengtus dokumentus, kurių judėjimas numatytas šiame reglamente. Visų pirma pagal šį reglamentą išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas turėtų būti laikomas galiojančiu dokumentu, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės registre. Tai neturėtų trukdyti registravimo procese dalyvaujančioms institucijoms prašyti asmens, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, pateikti tokią papildomą informaciją arba tokius papildomus dokumentus, kurie reikalingi pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, pavyzdžiui, informaciją arba dokumentus, susijusius su mokesčių mokėjimu. Kompetentinga institucija gali asmeniui, kuris pateikia prašymą dėl registravimo, nurodyti, kaip galima pateikti trūkstamą informaciją ar dokumentus;

(19) šis reglamentas taip pat neturėtų būti taikomas teisės įregistravimo registre pasekmėms. Todėl tai, ar įregistravimas yra, pavyzdžiui, deklaratyvaus, ar sukuriančiojo pobūdžio, turėtų būti nustatoma pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę. Taigi, pavyzdžiui, kai teisei į nekilnojamąjį turtą įgyti reikalingas registravimas registre pagal valstybės narės, kurioje tvarkomas registras, teisę, siekiant užtikrinti registrų poveikį *erga omnes* arba apsaugoti teisinius sandorius, tokio įgijimo momentas turėtų būti reglamentuojamas pagal tos valstybės narės teisę;

(20) šiame reglamente turėtų būti atsižvelgta į įvairias sistemas, skirtas paveldėjimo klausimams nagrinėti, kurios taikomos valstybėse narėse. Taikant šį reglamentą terminas „teismas“ turėtų būti aiškinamas plačiai ir taikomas ne tik teismines funkcijas vykdantiems teismams tiesiogine šio žodžio prasme, bet ir notarams ar registravimo tarnyboms kai kuriose valstybėse narėse, kurie tam tikrais paveldėjimo klausimais vykdo teismines funkcijas, kaip antai teismai, ir notarams bei teisės specialistams, kurie kai kuriose valstybėse narėse vykdo su konkrečiais paveldėjimo atvejais susijusias teismines funkcijas, vadovaudamiesi teismo suteiktais

▼B

įgaliojimais. Visiems šiame reglamente apibrėžtiems teismams turėtų būti privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos. Priešingai, terminas „teismas“ neturėtų apimti valstybės narės neteisminių institucijų, kurios pagal nacionalinę teisę turi teisę nagrinėti paveldėjimo klausimus, pavyzdžiui, daugumoje valstybių narių notarai, jei jie, kaip yra įprasta, nevykdo teisminių funkcijų;

(21) pagal šį reglamentą visi notarai, kurie valstybėse narėse yra kompetentingi nagrinėti paveldėjimo klausimus, turėtų galėti naudotis tokia kompetencija. Tai, ar atitinkamos valstybės narės notarams privalomos šiame reglamente nustatytos jurisdikcijos normos, turėtų priklausyti nuo to, ar pagal šį reglamentą jie priskiriami „teismams“;

(22) notarų valstybėse narėse išduotų aktų paveldėjimo klausimais judėjimas turėtų būti vykdomas pagal šį reglamentą. Kai notarai vykdo teismines funkcijas, jiems privalomos jurisdikcijos normos, ir jų priimtų sprendimų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis nuostatų dėl teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo. Kai notarai nevykdo teisminių funkcijų, jurisdikcijos normos jiems nėra privalomos, ir jų išduotų autentiškų dokumentų judėjimas turėtų būti vykdomas laikantis nuostatų dėl autentiškų dokumentų;

(23) atsižvelgiant į didėjantį piliečių judumą, siekiant užtikrinti tinkamą teisingumo vykdymą Sąjungoje, taip pat užtikrinti realų paveldėjimo ir valstybės narės, kurioje naudojamasi jurisdikcija, siejamąjį veiksnį, šiame reglamente turėtų būti numatyta, kad nustatant tiek jurisdikciją, tiek taikytiną teisę, bendras siejamasis veiksnys turėtų būti įprastinė palikėjo gyvenamoji vieta mirties dieną. Siekdama nustatyti įprastinę gyvenamąją vietą, paveldėjimo klausimą nagrinėjanti institucija turėtų įvertinti visas palikėjo gyvenimo aplinkybes kelerius metus prieš mirtį ir mirties dieną, atsižvelgdama į visus aktualius faktinius aspektus, visų pirma palikėjo buvimo atitinkamoje valstybėje trukmę bei reguliarumą ir to buvimo aplinkybes bei priežastis. Tokiu būdu nustatyta įprastinė gyvenamoji vieta turėtų atspindėti glaudų ir stabilų ryšį su atitinkama valstybe, atsižvelgiant į konkrečius šio reglamento tikslus;

(24) tam tikrais atvejais nustatyti palikėjo įprastinę gyvenamąją vietą gali būti sudėtinga. Taip gali atsitikti, visų pirma, jei palikėjas dėl profesinių arba ekonominių priežasčių, kartais ilgam laikui, išvyko gyventi ir dirbti į užsienį, tačiau su kilmės valstybe išlaikė glaudų ir stabilų ryšį. Tokiu atveju atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes gali būti laikoma, kad palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta lieka jo kilmės valstybėje, kurioje buvo jo šeimos ir socialinio gyvenimo interesų centras. Kiti sudėtingi atvejai galėtų būti, kai palikėjas gyveno keliose valstybėse paeiliui arba keliavo iš vienos valstybės į kitą nė vienoje iš jų neįsikurdamas nuolat gyventi. Jei palikėjas buvo vienos iš tų valstybių pilietis arba

▼B

visą savo pagrindinį turtą turėjo vienoje iš tų valstybių, jo pilietybė arba to turto vieta galėtų būti specialus veiksnys bendrai vertinant visas faktines aplinkybes;

(25) nustatydama paveldėjimui taikytiną teisę, paveldėjimo klausimus nagrinėjanti institucija gali išimtiniais atvejais, jei, pavyzdžiui, palikėjas persikėlė į savo įprastinės gyvenamosios vietos valstybę palyginti neseniai prieš savo mirtį ir iš visų bylos aplinkybių aišku, kad jis buvo akivaizdžiai glaudžiau susijęs su kita valstybe, padaryti išvadą, kad paveldėjimui turėtų būti taikoma ne palikėjo įprastinės gyvenamosios vietos valstybės teisė, o valstybės, su kuria palikėjas buvo akivaizdžiai glaudžiau susijęs, teisė. Vis dėlto tokie akivaizdžiai glaudžiausi ryšiai neturėtų tapti papildomu siejamuoju veiksniu, kai tik nustatyti mirties dieną buvusią palikėjo įprastinę gyvenamąją vietą yra sudėtinga;

(26) jokia šio reglamento nuostata neturėtų kliudyti teismui taikyti mechanizmų, skirtų užkirsti kelią teisės išvengimui, kaip antai *fraude à la loi* tarptautinės privatinės teisės kontekste;

(27) šio reglamento taisyklės parengtos siekiant užtikrinti, kad paveldėjimo klausimus nagrinėjanti institucija dauguma atvejų taikytų savo teisę. Todėl šiame reglamente numatyti keli mechanizmai, kurie būtų taikomi tais atvejais, kai palikėjas savo palikimui reglamentuoti buvo pasirinkęs valstybės narės, kurios piliečiu jis buvo, teisę;

(28) pagal vieną iš tokių mechanizmų susijusioms šalims turėtų būti leidžiama sudaryti susitarimą dėl teismo pasirinkimo, pasirenkant valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismus. Visų pirma priklausomai nuo klausimo, kuriam taikomas susitarimas dėl teismo pasirinkimo, kiekvienu konkrečiu atveju turėtų būti nustatoma, ar susitarimą turėtų sudaryti visos su paveldėjimu susijusios šalys, ar kai kurios iš jų galėtų susitarti konkretų klausimą pateikti pasirinktam teismui – tuo atveju, jeigu to teismo sprendimas dėl to klausimo neturėtų įtakos kitų su paveldėjimu susijusių šalių teisėms;

(29) jeigu paveldėjimo procesas pradedamas paties teismo iniciatyva, kaip daroma kai kuriose valstybėse narėse, tas teismas turėtų užbaigti procesą, jei šalys susitaria paveldėjimo klausimus išspręsti taikiai ne teismo tvarka valstybėje narėje, kurios teisė pasirinkta. Jeigu paveldėjimo procesas nepradedamas paties teismo iniciatyva, šiuo reglamentu šalims neturėtų būti užkirstas kelias paveldėjimo klausimus taikiai išspręsti ne teismo tvarka, pavyzdžiui, pas notarą jų pasirinktoje valstybėje narėje, jei tai

▼B

įmanoma pagal tos valstybės narės teisę. Ši nuostata turėtų būti taikoma net ir tuo atveju, jei paveldėjimui taikytina teisė nėra tos valstybės narės teisė;

(30) siekiant užtikrinti, kad visų valstybių narių teismai galėtų vienodais pagrindais naudotis jurisdikcija asmenų, kurių įprastinė gyvenamoji vieta mirties dieną nebuvo valstybėje narėje, palikimo atžvilgiu, šiame reglamente turėtų būti pateiktas baigtinis hierarchine tvarka išdėstytas pagrindų, kuriais remiantis gali būti naudojamasi tokia papildoma jurisdikcija, sąrašas;

(31) siekiant visų pirma ištaisyti dėl atsisakymo vykdyti teisingumą susidariusią padėtį, į šį reglamentą turėtų būti įtraukta nuostata dėl *forum necessitatis*, pagal kurią valstybės narės teismui išimtinėmis aplinkybėmis būtų leidžiama priimti sprendimą paveldėjimo klausimu, glaudžiai susijusiu su trečiąja valstybe. Gali būti laikoma, kad tokios išimtinės aplinkybės yra tuomet, kai paaiškėja, kad atitinkamoje trečiojoje valstybėje procesas neįmanomas, pavyzdžiui, dėl pilietinio karo, arba kai pagrįstai negalima tikėtis, kad paveldėtojas pradės procesą ar jame dalyvaus toje valstybėje. Vis dėlto jurisdikcija remiantis *forum necessitatis* turėtų būti naudojamasi tik tuo atveju, kai byla yra pakankamai susijusi su teismo, į kurį kreiptasi, valstybe nare;

(32) siekiant palengvinti įpėdinių ir testamentinės išskirtinės gavėjų, kurių įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje sprendžiamas ar bus sprendžiamas paveldėjimo klausimas, gyvenimą, šiuo reglamentu bet kuriam asmeniui, kuris pagal paveldėjimui taikytiną teisę gali daryti pareiškimus dėl palikimo, testamentinės išskirtinės arba privalomosios palikimo dalies priėmimo ar atsisakymo arba dėl jo atsakomybės už palikimo skolas apribojimo, turėtų būti leidžiama daryti tokius pareiškimus valstybės narės, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, teisėje numatyta forma tos valstybės narės teismuose. Tai neturėtų trukdyti daryti tokius pareiškimus kitose tos valstybės narės institucijose, kurios pagal nacionalinę teisę yra kompetentingos priimti pareiškimus. Asmenys, nusprendžiantys pasinaudoti galimybe daryti pareiškimus įprastinės gyvenamosios vietos valstybėje narėje, turėtų patys informuoti paveldėjimo klausimus nagrinėjantį ar nagrinėsiantį teismą ar instituciją apie tokių pareiškimų buvimą laikydamiesi paveldėjimui taikytinoje teisėje nustatytų terminų;

(33) jei pagal paveldėjimui taikytiną teisę asmuo, pageidaujantis apriboti savo atsakomybę už paveldėtas skolas, privalo pradėti specialų teisinį procesą kompetentingame teisme, pavyzdžiui, inventorizavimo procedūrą, jis neturėtų turėti galimybės tokį veiksmą atlikti tiesiog padarydamas atitinkamą pareiškimą valstybės narės, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, teismuose arba kitose kompetentingose institucijose. Todėl pareiškimas, kurį asmuo tokiomis aplinkybėmis padaro valstybėje narėje, kurioje yra jo įprastinė gyvenamoji vieta, tos valstybės narės teisėje numatyta forma, taikant šį reglamentą neturėtų būti laikomas galiojančiu formos prasme, o dokumentai, kuriais pradedamas teisinis procesas, taikant šį reglamentą neturėtų būti laikomi pareiškimais;

▼B

(34) siekiant darnaus teisingumo sistemos veikimo, skirtingose valstybėse narėse neturėtų būti priimami tarpusavyje nesuderinami teismo sprendimai. Tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatytos bendros procesinės taisyklės, panašios į kituose Sąjungos teisės aktuose, susijusiuose su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, numatytas taisykles;

(35) viena iš tokių procesinių taisyklių yra *lis pendens* taisyklė, kuri taikoma, jeigu ta pati paveldėjimo byla iškeliama skirtinguose skirtingų valstybių narių teismuose. Pagal šią taisyklę bus nustatoma, kuris teismas turėtų pradėti nagrinėti paveldėjimo bylą;

(36) atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose valstybėse narėse paveldėjimo klausimus gali nagrinėti neteisminės institucijos, pavyzdžiui, notarai, kuriems neprivalomos šiuo reglamentu nustatytos jurisdikcijos normos, negalima atmesti galimybės, kad skirtingose valstybėse narėse tuo pačiu metu gali būti inicijuotas taikus sprendimo ne teismo tvarka procesas ir pradėtas su tuo pačiu paveldėjimo atveju susijęs teismo procesas, arba inicijuoti du su tuo pačiu paveldėjimo atveju susiję taikūs sprendimo ne teismo tvarka procesai. Tokiu atveju susitarti dėl tolesnių veiksmų turėtų dalyvaujančios šalys, sužinojusios apie vienu metu vykdomus procesus. Jeigu joms nepavyksta susitarti, paveldėjimo klausimą turėtų nagrinėti ir sprendimą dėl jo priimti teismai, kurie turi jurisdikciją pagal šį reglamentą;

(37) siekiant suteikti piliečiams galimybę naudotis vidaus rinkos privalumais ir kartu užtikrinti jiems visišką teisinį tikrumą, šis reglamentas turėtų sudaryti jiems sąlygas iš anksto žinoti jų paveldėjimui taikytiną teisę. Turėtų būti nustatytos suderintos teisės kolizijos teisės normos, siekiant išvengti prieštaringų rezultatų. Pagrindine norma turėtų būti užtikrinta, kad paveldėjimą reglamentuotų numatoma teisė, su kuria jis glaudžiai susijęs. Teisinio tikrumo sumetimais ir siekiant išvengti palikimo suskaidymo, ši teisė turėtų reglamentuoti visą palikimą, t. y. visą palikimą sudarantį turtą, neatsižvelgiant į turto pobūdį ir neatsižvelgiant į tai, ar turtas yra kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje;

(38) šiuo reglamentu piliečiams turėtų būti sudarytos galimybės pasirinkti paveldėjimui taikytiną teisę ir taip iš anksto organizuoti paveldėjimą. Tas pasirinkimas turėtų apsiriboti galimybe pasirinkti tik savo pilietybės valstybės teisę, siekiant užtikrinti ryšį tarp palikėjo ir pasirinktos teisės ir išvengti, kad tam tikra teisė būtų pasirenkama ketinant pakenkti asmenų, turinčių teisę gauti privalomąją palikimo dalį, teisėtiems lūkesčiams;

(39) teisės pasirinkimas turėtų būti aiškiai nurodomas pareiškime, pateikiamame pareiškiant paskutinę valią dėl turto palikimo, arba parodomas tokios paskutinės valios sąlygomis. Galėtų būti laikoma, kad teisės pasirinkimas parodytas paskutine valia dėl turto palikimo, jeigu, pavyzdžiui, palikėjas, pareikšdamas savo paskutinę valią, nurodė konkrečias savo pilietybės valstybės teisės nuostatas arba kitais būdais paminėjo tą teisę;

▼B

(40) teisės pasirinkimas pagal šį reglamentą turėtų galioti, net jeigu pasirinktoje teisėje paveldėjimo klausimus reglamentuojančios teisės pasirinkimas nėra numatytas. Vis dėlto remiantis pasirinkta teise turėtų būti nustatomas akto, kuriuo pasirenkama teisė, galiojimas turinio prasme, t. y., ar gali būti laikoma, kad teisę pasirenkantis asmuo suvokė, ką daro pasirinkdamas teisę, ir su tuo sutiko. Ta pati tvarka turėtų būti taikoma aktui dėl teisės pasirinkimo pakeitimo arba panaikinimo;

(41) taikant šį reglamentą, asmens pilietybės arba kelių pilietybių nustatymas turėtų būti vienas iš preliminarių klausimų, kuriuos reikia išspręsti. Klausimui, ar asmuo laikomas valstybės piliečiu, šis reglamentas netaikomas ir šį klausimą reglamentuoja nacionalinė teisė, įskaitant, kai taikoma, tarptautines konvencijas, visapusiškai laikantis Europos Sąjungos bendrųjų principų;

(42) nustatyta paveldėjimui taikytina teisė turėtų reglamentuoti paveldėjimą nuo palikimo atsiradimo iki palikimą sudarančio turto, nuosavybės perdavimo paveldėtojams, kaip nustatyta toje teisėje. Ji turėtų apimti klausimus, susijusius su palikimo administravimu ir atsakomybe už palikimo skolas. Paveldėtų skolų apmokėjimui, atsižvelgiant visų pirma į paveldėjimui taikytiną teisę, gali būti taikomas principas, kad turi būti atsižvelgta į konkrečią kreditorių eilę;

(43) taikant šiame reglamente nustatytas jurisdikcijos normas tam tikrais atvejais gali susidaryti situacija, kai teismas, kurio jurisdikcijai priklauso priimti sprendimą dėl paveldėjimo, netaikys savo teisės. Tokiai situacijai susidarius valstybėje narėje, pagal kurios teisę privaloma paskirti palikimo administratorių, šiuo reglamentu turėtų būti leidžiama tos valstybės narės teismams, jei į juos buvo kreiptasi, pagal savo teisę paskirti vieną ar daugiau tokių administratorių. Šia nuostata neturėtų būti užkirstas kelias šalių pasirinkimui paveldėjimo klausimus išspręsti taikiai ne teismo tvarka kitoje valstybėje narėje, jei tai įmanoma pagal tos valstybės narės teisę. Siekiant užtikrinti sklandų paveldėjimui taikytinos teisės ir valstybės narės, kurios teismas skiria administratorių (-ius), teisės koordinavimą, teismas turėtų paskirti asmenį (-is), kuris (-ie) būtų įgaliotas (-i) administruoti palikimą pagal paveldėjimui taikytiną teisę, pavyzdžiui, palikėjo testamento vykdytoją, pačius įpėdinius arba, jei to reikalaujama pagal paveldėjimui taikytiną teisę, administruojančiąją trečiąją šalį. Vis dėlto konkrečiais atvejais, kai to reikalaujama pagal jų teisę, teismai gali paskirti administruojančiąją trečiąją šalį net ir tuomet, kai tai nenumatyta pagal paveldėjimui taikytiną teisę. Jei palikėjas yra paskyręs testamento vykdytoją, iš šio asmens negali būti atimti jo įgaliojimai, išskyrus atvejus, kai pagal paveldėjimui taikytiną teisę leidžiama šiuos įgaliojimus nutraukti;

(44) valstybėje narėje, į kurios teismą buvo kreiptasi, paskirtų administratorių įgaliojimai turėtų apimti administravimo įgaliojimus, kuriais jie gali naudotis pagal paveldėjimui taikytiną teisę. Taigi tuo atveju, jei, pavyzdžiui, administratoriumi paskirtas įpėdinis, jis turėtų būti įgaliotas administruoti palikimą, kuris pagal tą teisę tektų įpėdiniui. Jei administravimo įgaliojimų, kuriais galima naudotis pagal paveldėjimui taikytiną teisę, nepakanka tam, kad būtų išsaugotas palikimo turtas arba apsaugotos kreditorių ar kitų

▼B

asmenų, laidavusių už palikėjo skolas, teisės, valstybėje narėje, į kurios teismą buvo kreiptasi, paskirtas (-i) administratorius (-iai) gali papildomai naudotis administravimo įgaliojimais, kurie šiuo tikslu numatyti pagal tos valstybės narės teisę. Tokie papildomai suteikiami įgaliojimai galėtų apimti, pavyzdžiui, įgaliojimą sudaryti palikimo turto ir skolų, kurios turi būti padengtos iš palikimo, sąrašą, informuoti kreditorius apie palikimo atsiradimą ir paraginti juos pareikšti savo reikalavimus, be to, imtis bet kokių laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, siekiant apsaugoti palikimo turtą. Administratoriaus, kuris papildomai naudojasi tokiais įgaliojimais, atlikti veiksmai turėtų atitikti paveldėjimui taikytinos teisės reikalavimus, susijusius su paveldimo turto nuosavybės perdavimu, įskaitant bet kokį paveldėtojų prieš paskiriant administratorių sudarytą sandorį, atsakomybe už palikimo skolas ir paveldėtojų teisėmis, įskaitant prireikus teisę priimti palikimą arba jo atsisakyti. Tokie veiksmai galėtų apimti, pavyzdžiui, turto perleidimą arba skolų sumokėjimą tik tais atvejais, kai tai leidžiama pagal paveldėjimui taikytiną teisę. Jei pagal paveldėjimui taikytiną teisę dėl administruojančios trečiosios šalies paskyrimo keičiasi įpėdinių atsakomybė, į šį atsakomybės pasikeitimą turėtų būti atsižvelgiama;

(45) šiuo reglamentu neturėtų būti užkertama galimybė kreditoriams, pavyzdžiui, per savo atstovą, imtis tolesnių pagal nacionalinę teisę numatytų veiksmų, prireikus laikantis atitinkamų Sąjungos aktų ir siekiant apsaugoti savo teises;

(46) šiuo reglamentu turėtų būti leidžiama teikti informaciją apie palikimo atsiradimą galimiems kreditoriams kitose valstybėse narėse, kuriose yra turtas. Todėl šio reglamento taikymo kontekste reikėtų atsižvelgti į galimybę sukurti priemonę, prireikus naudojantis e. teisingumo portalu, siekiant galimiems kreditoriams iš kitų valstybių narių sudaryti sąlygas susipažinti su atitinkama informacija, kad jie galėtų pareikšti savo reikalavimus;

(47) paveldėjimui taikytinoje teisėje turėtų būti nustatyta, kas yra paveldėtojai kiekvieno konkretaus paveldėjimo atveju. Pagal daugumos valstybių teisę terminas „paveldėtojai“ apimtų įpėdinius ir testamentinės išskirtinės gavėjus bei asmenis, turinčius teisę gauti privalomąją palikimo dalį, nors, pavyzdžiui, testamentinės išskirtinės gavėjų teisinė padėtis pagal kiekvienos valstybės teisę nėra vienoda. Pagal kai kurių valstybių teisę testamentinės išskirtinės gavėjui iš palikimo gali būti tiesiogiai perduodama tam tikra dalis, o pagal kitų valstybių teisę testamentinės išskirtinės gavėjas gali įgyti tik teisę pateikti reikalavimą įpėdinių atžvilgiu;

(48) siekiant užtikrinti asmenų, norinčių iš anksto suplanuoti paveldėjimą, teisinį tikrumą, šiame reglamente turėtų būti nustatyta speciali teisės kolizijos teisės norma, reglamentuojanti paskutinės valios dėl turto palikimo priimtinumą ir galiojimą turinio prasme. Siekiant užtikrinti vienodą tos normos taikymą, šiame reglamente

▼B

turėtų būti išvardyta, kurie elementai turėtų būti laikomi su galiojimu turinio prasme susijusiais elementais. Išnagrinėjus, ar paskutinė valia dėl turto palikimo yra galiojanti turinio prasme, gali būti padaryta išvada, kad ta valia yra teisėje nenumatyta;

(49) paveldėjimo susitarimas yra tokios rūšies paskutinė valia dėl turto palikimo, kuri nėra vienodai priimtina ir pripažįstama valstybėse narėse. Siekiant, kad pagal paveldėjimo susitarimą įgytas paveldėjimo teises būtų paprasčiau pripažinti valstybėse narėse, šiame reglamente turėtų būti nustatyta, kuri teisė turėtų reglamentuoti tokių susitarimų priimtinumą, jų galiojimą turinio prasme ir jų privalomąjį pobūdį šalių tarpusavio santykiuose, įskaitant jų panaikinimo sąlygas;

(50) pagal šį reglamentą paskutinės valios dėl turto palikimo priimtinumą ir galiojimą turinio prasme, o paveldėjimo susitarimų atveju – tokių susitarimų privalomąjį pobūdį šalių tarpusavio santykiuose – reglamentuosianti teisė neturėtų daryti poveikio asmenų, kurie pagal paveldėjimui taikytiną teisę turi teisę gauti privalomąją palikimo dalį arba turi kitą teisę, kurios negali atimti asmuo, su kurio palikimu tai yra susiję, teisėms;

(51) kai šiame reglamente daroma nuoroda į teisę, kuri būtų buvusi taikytina paskutinę valią dėl turto palikimo pareiškusio asmens palikimo paveldėjimui, jeigu jis būtų miręs atitinkamai paskutinės valios pareiškimo, pakeitimo arba panaikinimo dieną, tokia nuoroda turėtų būti suprantama kaip nuoroda į valstybės, kurioje tą dieną buvo atitinkamo asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisę arba, jeigu jis buvo pasirinkęs teisę pagal šį reglamentą, valstybės, kurios piliečiu jis buvo tą dieną, teisę;

(52) šis reglamentas turėtų reglamentuoti visų raštu sudarytų paskutinės valios dėl turto palikimo pareiškimų formos galiojimą, taikant taisykles, kurios atitinka 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos normas. Nustatydama, ar tam tikra paskutinė valia dėl turto palikimo galioja formos prasme pagal šį reglamentą, kompetentinga institucija turėtų neatsižvelgti į tarptautinio elemento sukūrimą apgaulės būdu siekiant išvengti galiojimo formos prasme taisyklių;

(53) šiame reglamente teisės nuostatos, kuriomis ribojamos leidžiamos paskutinės valios dėl turto palikimo pareiškimo formos pagal tam tikras paskutinę valią pareiškiančio asmens ypatybes, pavyzdžiui, jo amžių, turėtų būti laikomos susijusiomis su formos aspektais. Tai neturėtų būti aiškinama taip, kad pagal šį reglamentą paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimui formos prasme taikytinoje teisėje turėtų būti nustatyta, ar nepilnametis gali pareikšti paskutinę valią dėl turto palikimo. Toje teisėje turėtų būti tik nustatyta, ar dėl tam tikros asmens ypatybės, kaip antai nepilnametystės, asmuo negali pareikšti paskutinės valios dėl turto palikimo tam tikra forma;

▼B

(54) atsižvelgiant į ekonomines, šeimos ar socialines priežastis, tam tikram nekilnojamajam turtui, tam tikroms įmonėms ir kitų specialių rūšių turtui jų buvimo vietos valstybėje narėje taikomos specialios normos, kuriomis nustatomi apribojimai, susiję su to turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos. Šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas tokių specialių normų taikymas. Tačiau, siekiant išlaikyti suderinamumą su šio reglamento bendruoju tikslu, ši paveldėjimui taikytinos teisės taikymo išimtis turi būti aiškinama griežtai. Todėl nei teisės kolizijos teisės normos, pagal kurias nekilnojamajam turtui turi būti taikoma kita teisė nei kilnojamajam turtui taikoma teisė, nei nuostatos, kuriomis numatoma didesnė privalomoji palikimo dalis nei numatyta paveldėjimui taikytinoje teisėje pagal šį reglamentą, negali būti laikomos specialiomis normomis, kuriomis nustatomi apribojimai, susiję su tam tikro turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos;

(55) siekiant užtikrinti vienodą atvejų, kai nėra aiški dviejų arba daugiau asmenų, kurių palikimą reglamentuotų skirtinga teisė, mirties eilės tvarka, traktavimą, šiame reglamente turėtų būti nustatyta taisyklė, numatanti, kad nė vienas iš palikėjų neturi paveldėjimo teisių kito ar kitų palikėjo (-ų) atžvilgiu;

(56) gali būti atvejų, kai į palikimą nėra pretendentų. Skirtingų valstybių teisė tokius atvejus reglamentuoja skirtingai. Pagal kai kurių valstybių teisę valstybė gali pretenduoti į nepriimtą palikimą kaip įpėdinė, neatsižvelgiant į tai, kur yra tas turtas. Pagal kai kurių kitų valstybių teisę valstybė gali perimti tik jos teritorijoje esantį turtą. Todėl šiame reglamente turėtų būti nustatyta taisyklė, numatanti, kad paveldėjimui taikytinos teisės taikymas neturėtų trukdyti tam tikrai valstybei narei pagal savo teisę perimti jos teritorijoje esantį turtą. Vis dėlto siekiant užtikrinti, kad ši taisyklė nepakenktų palikimo kreditoriams, turėtų būti įtraukta išlyga, pagal kurią kreditoriai turėtų turėti galimybę prašyti patenkinti jų reikalavimus iš viso palikimo turto, neatsižvelgiant į jo buvimo vietą;

(57) šiame reglamente nustatytų teisės kolizijos teisės normų taikymas gali lemti trečiosios valstybės teisės taikymą. Tokiais atvejais turėtų būti atsižvelgta į tos valstybės tarptautinės privatinės teisės normas. Jeigu tose normose numatytas *renvoi* į valstybės narės teisę arba į trečiosios valstybės, kuri paveldėjimui taikytų savo teisę, teisę, siekiant užtikrinti tarptautinį nuoseklumą toks *renvoi* turėtų būti pripažintas. Vis dėlto *renvoi* neturėtų būtų taikomas tais atvejais, kai palikėjas taikytina teise yra pasirinkęs trečiosios valstybės teisę;

(58) siekiant užtikrinti viešuosius interesus, valstybių narių teismams ir kitoms kompetentingoms institucijoms, nagrinėjančioms paveldėjimo klausimus, turėtų būti suteikta galimybė išimtinėmis aplinkybėmis nepaisyti tam tikrų užsienio teisės nuostatų, jeigu tokių nuostatų taikymas konkrečiu atveju būtų akivaizdžiai nesuderinamas su atitinkamos valstybės narės viešąja tvarka (*ordre public*). Vis dėlto teismai ar kitos kompetentingos institucijos

▼B

neturėtų galėti taikyti viešosios tvarkos išimties, siekdami nepaisyti kitos valstybės teisės arba atsisakyti pripažinti (arba, atitinkamais atvejais, atsisakyti priimti) arba vykdyti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą, jei tai prieštarautų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, ypač jos 21 straipsniui, kuriuo draudžiama bet kokios formos diskriminacija;

(59) atsižvelgiant į šio reglamento bendrąjį tikslą – užtikrinti valstybėse narėse priimtų teismo sprendimų paveldėjimo klausimais tarpusavio pripažinimą, neatsižvelgiant į tai, ar tokie sprendimai priimami ginčo ar ne ginčo proceso tvarka, šiame reglamente turėtų būti nustatytos teismo sprendimų pripažinimo, vykdytinumo ir vykdymo taisyklės, panašios į kituose Sąjungos teisės aktuose, susijusiuose su teisminiu bendradarbiavimu civilinėse bylose, numatytas taisykles;

(60) siekiant atsižvelgti į skirtingas valstybių narių sistemas, skirtas paveldėjimo klausimams nagrinėti, šiuo reglamentu turėtų būti užtikrintas autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimas ir vykdytinumas visose valstybėse narėse;

(61) autentiški dokumentai kitoje valstybėje narėje turėtų turėti tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią. Nustatant konkretaus autentiško dokumento įrodomąją galią kitoje valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią, turėtų būti remiamasi autentiško dokumento įrodomosios galios pobūdžiu ir apimtimi kilmės valstybėje narėje. Todėl tai, kokią įrodomąją galią konkretus autentiškas dokumentas turėtų turėti kitoje valstybėje narėje, priklausys nuo kilmės valstybės narės teisės;

(62) autentiško dokumento „autentiškumas“ turėtų būti savarankiška koncepcija, kuri apimtų tokius elementus kaip dokumento tikrumas, dokumento oficialūs rekvizitai, dokumentą sudarančios institucijos įgaliojimai ir procedūra, kurią taikant sudaromas dokumentas. Ji taip pat turėtų apimti faktinius elementus, kuriuos atitinkama institucija užfiksuoja autentiškame dokumente, pavyzdžiui, tai, kad nurodytos šalys nurodytą datą atvyko į tą instituciją ir kad jos padarė nurodytus pareiškimus. Šalis, norinti užginčyti autentiško dokumento autentiškumą, turėtų tai padaryti autentiško dokumento kilmės valstybės narės kompetentingame teisme pagal tos valstybės narės teisę;

(63) terminas „autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai arba teisiniai santykiai“ turėtų būti aiškinamas kaip nuoroda į autentiškame dokumente užfiksuoto turinio esmę. Autentiškame dokumente užfiksuoti teisiniai veiksmai galėtų būti, pavyzdžiui, šalių susitarimas dėl palikimo padalijimo ar paskirstymo, arba testamentas ar paveldėjimo susitarimas, arba kitas ketinimų pareiškimas. Teisiniai santykiai galėtų būti, pavyzdžiui, įpėdinių ir kitų paveldėtojų pagal paveldėjimui taikytiną teisę, jų atitinkamų palikimo dalių ir privalomosios palikimo dalies egzistavimo arba kitų faktų pagal paveldėjimui taikytiną teisę nustatymas.

▼B

Šalis, norinti užginčyti autentiškame dokumente užfiksuotus teisinius veiksmus arba teisinius santykius, turėtų tai padaryti jurisdikciją pagal šį reglamentą turinčiuose teismuose, kurie sprendimą dėl ieškinio turėtų priimti pagal paveldėjimui taikytiną teisę;

(64) jeigu su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais susijęs klausimas iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas valstybės narės teismo procese, pastarasis teismas turėtų turėti jurisdikciją nagrinėti tą klausimą;

(65) tol, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Jeigu ieškinys yra tik dėl konkretaus klausimo, susijusio su autentiškame dokumente užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, kol nagrinėjamas ieškinys, užginčytas autentiškas dokumentas neturėtų turėti jokios įrodomosios galios ginčijamo klausimo atžvilgiu valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė. Autentiškas dokumentas, kuris jį užginčijus yra paskelbtas negaliojančiu, nebeturėtų turėti jokios įrodomosios galios;

(66) kai taikant šį reglamentą institucijai pateikiami du nesuderinami autentiški dokumentai, ji turėtų įvertinti klausimą, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes (arba neteikiama nė vienam dokumentui). Jeigu atsižvelgiant į tas aplinkybes nėra aišku, kuriam autentiškam dokumentui turėtų būti teikiama pirmenybė (arba neteikiama nė vienam dokumentui), sprendimą dėl šio klausimo turėtų priimti teismai, turintys jurisdikciją pagal šį reglamentą, arba, tuo atveju, jei klausimas proceso metu iškeliamas kaip nepagrindinis klausimas – teismas, kuriame vyksta tas procesas. Tuo atveju, jei yra nesuderinami autentiškas dokumentas ir teismo sprendimas, turėtų būti atsižvelgta į teismo sprendimų nepripažinimo pagrindus pagal šį reglamentą;

(67) siekiant užtikrinti, kad tarpvalstybinio pobūdžio paveldėjimo klausimai Sąjungoje būtų sprendžiami greitai, sklandžiai ir veiksmingai, įpėdiniams, testamentinės išskirtinės gavėjams, testamento vykdytojams arba palikimo administratoriams turėtų būti suteikta galimybė lengvai įrodyti savo statusą ir (arba) teises bei įgaliojimus kitoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, valstybėje narėje, kurioje yra paveldimas turtas. Siekiant suteikti jiems šią galimybę, šiame reglamente turėtų būti numatyta sukurti vienodą pažymėjimą – Europos paveldėjimo pažymėjimą (toliau – pažymėjimas), kuris būtų išduodamas naudoti kitoje valstybėje narėje. Siekiant atsižvelgti į subsidiarumo principą, šis pažymėjimas neturėtų pakeisti valstybėse narėse panašiais tikslais naudojamų vidaus dokumentų;

(68) pažymėjimą išduodanti institucija turėtų atsižvelgti į formalumus, kurių reikalaujama laikytis registruojant nekilnojamąjį turtą valstybėje narėje, kurioje tvarkomas registras. Tuo tikslu šiame reglamente turėtų būti numatyta, kad valstybės narės keistųsi informacija apie tokius formalumus;

(69) pažymėjimo naudojimas neturėtų būti privalomas. Tai reiškia, kad asmenys, turintys teisę pateikti paraišką gauti pažymėjimą, to daryti neprivalėtų, o galėtų naudotis kitais dokumentais, numatytais šiame reglamente (teismo sprendimais, autentiškais dokumentais ir teisminiais susitarimais). Vis dėlto jokia institucija ar

▼B

asmuo, kuriai (-iam) pateikiamas kitoje valstybėje narėje išduotas pažymėjimas, neturėtų turėti teisės reikalauti vietoj pažymėjimo pateikti teismo sprendimą, autentišką dokumentą ar teisminį susitarimą;

(70) pažymėjimas turėtų būti išduodamas valstybėje narėje, kurios teismai turi jurisdikciją pagal šį reglamentą. Kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės aktuose turėtų pati nustatyti, kurios institucijos turi būti kompetentingos išduoti pažymėjimą, nesvarbu, ar tai būtų teismai, kaip apibrėžta šiame reglamente, ar kitos institucijos, kurios yra kompetentingos nagrinėti paveldėjimo klausimus, pavyzdžiui, notarai. Kiekviena valstybė narė savo vidaus teisės aktuose taip pat turėtų pati nustatyti, ar išduodančioji institucija į išdavimo procesą gali įtraukti kitas kompetentingas įstaigas, pavyzdžiui, įstaigas, kompetentingas vietoj priesaikos priimti įstatymų numatytus pareiškimus. Valstybės narės turėtų pranešti Komisijai atitinkamą informaciją, susijusią su jų išduodančiosiomis institucijomis, kad šią informaciją būtų galima paskelbti viešai;

(71) pažymėjimas turėtų turėti tokį patį poveikį visose valstybėse narėse. Jis neturėtų pats savaime suteikti vykdytinos teisės, o turėtų turėti įrodomąją galią, ir turėtų būti preziumuojama, kad jame tiksliai pateikiami faktai, nustatyti pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba pagal kitą konkretiems faktams, pavyzdžiui, paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimui turinio prasme, taikytiną teisę. Pažymėjimo įrodomoji galia neturėtų apimti elementų, kuriems netaikomas šis reglamentas, pavyzdžiui, giminystės ryšių klausimų arba klausimo dėl to, ar konkretus turtas priklausė palikėjui. Asmenims, kurie atlieka mokėjimus arba perduoda paveldimą turtą asmeniui, kuris, kaip nurodyta pažymėjime, turi teisę priimti tokį mokėjimą arba perimti turtą kaip įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas, turėtų būti suteikta tinkama apsauga, jeigu jie veikė sąžiningai remdamiesi pažymėjime patvirtintos informacijos tikslumu. Tokia pati apsauga turėtų būti suteikta asmenims, kurie, remdamiesi pažymėjime patvirtintos informacijos tikslumu, perka arba gauna paveldimą turtą iš asmens, kuris, kaip nurodyta pažymėjime, turi teisę disponuoti tokiu turtu. Tokia apsauga turėtų būti užtikrinama, jei pateikiamos dar galiojančios patvirtintos kopijos. Tai, ar toks trečiojo asmens atliekamas turto įsigijimas galioja, neturėtų būti nustatoma pagal šį reglamentą;

(72) kompetentinga institucija turėtų išduoti pažymėjimą gavusi prašymą. Pažymėjimo originalas turėtų likti išduodančiojoje institucijoje, kuri pareiškėjui ir kitiems teisėtą interesą įrodžiusiems asmenims turėtų išduoti vieną ar kelias patvirtintas pažymėjimo kopijas. Tai neturėtų užkirsti kelio valstybėms narėms, laikantis nacionalinių taisyklių dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, leisti su pažymėjimo kopijomis susipažinti gyventojams. Šiame reglamente turėtų būti numatytos teisių gynimo priemonės siekiant užginčyti išduodančiosios institucijos sprendimus, įskaitant sprendimus atsisakyti išduoti pažymėjimą. Jei

▼B

pažymėjimas ištaisomas, pakeičiamas arba panaikinamas, išduodančioji institucija turėtų apie tai informuoti asmenis, kuriems buvo išduotos patvirtintos kopijos, kad būtų užkirstas kelias netinkamam tokių kopijų naudojimui;

(73) valstybių narių prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų laikymasis reiškia, kad šis reglamentas neturėtų daryti poveikio tarptautinių konvencijų, kurių šalimis šio reglamento priėmimo metu yra viena ar kelios valstybės narės, taikymui. Visų pirma valstybės narės, kurios yra 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos Susitariančiosios Šalys, turėtų turėti galimybę vietoj šio reglamento nuostatų toliau taikyti tos konvencijos nuostatas dėl testamentų ir bendrųjų testamentų galiojimo formos prasme. Vis dėlto siekiant suderinamumo su šio reglamento bendraisiais tikslais, šis reglamentas valstybių narių santykiuose turėtų turėti viršenybę išimtinai dviejų ar daugiau valstybių narių sudarytų konvencijų atžvilgiu tiek, kiek tokios konvencijos yra susijusios su šio reglamento reglamentuojamais klausimais;

(74) šis reglamentas neturėtų kliudyti valstybėms narėms, kurios yra 1934 m. lapkričio 19 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos, apimančios tarptautinės privatinės teisės nuostatas dėl paveldėjimo, testamentų ir palikimo administravimo, Šalys, toliau taikyti tam tikrų tos konvencijos nuostatų, patikslintų valstybių, kurios yra tos konvencijos Šalys, tarpvyriausybiniu susitarimu;

(75) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui, turėtų būti numatyta valstybių narių pareiga pranešti tam tikrą informaciją apie savo teisės aktus ir procedūras, susijusius su paveldėjimu, per Tarybos sprendimu 2001/470/EB [1] sukurtą Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose. Siekiant, kad *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* būtų galima laiku paskelbti visą informaciją, susijusią su šio reglamento taikymu praktikoje, valstybės narės taip pat turėtų pranešti tokią informaciją Komisijai prieš pradedant taikyti šį reglamentą;

(76) taip pat, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šio reglamento taikymui ir suteikti galimybę naudotis moderniomis ryšių technologijomis, turėtų būti nustatytos liudijimų, kurie turi būti pateikti teikiant prašymą paskelbti teismo sprendimą, autentišką dokumentą arba teisminį susitarimą vykdytinu, ir teikiant paraišką gauti Europos paveldėjimo pažymėjimą, standartinės formos; taip pat turėtų būti nustatyta paties pažymėjimo standartinė forma;

(77) apskaičiuojant šiame reglamente numatytus laikotarpius ir terminus, turėtų būti taikomas 1971 m. birželio 3 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, nustatantis terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles [2];

[1] OL L 174, 2001 6 27, p. 25.
[2] OL L 124, 1971 6 8, p. 1.

▼B

(78) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai dėl liudijimų ir formų, susijusių su teismo sprendimų, teisminių susitarimų, autentiškų dokumentų paskelbimo vykdytinais bei Europos paveldėjimo pažymėjimu, nustatymo ir vėlesnių dalinių pakeitimų. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai ([1]);

(79) patariamoji procedūra Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnyje nustatyta tvarka turėtų būti taikoma įgyvendinimo aktų, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami šiame reglamente numatyti liudijimai ir formos, priėmimui;

(80) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. laisvo asmenų judėjimo, galimybės piliečiams iš anksto organizuoti paveldėjimą Sąjungoje ir įpėdinių bei testamentinės išskirtinės gavėjų ir palikėjo artimųjų, taip pat palikėjo kreditorių teisių apsaugos, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl šio reglamento masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(81) šiuo reglamentu laikomasi pagrindinių teisių ir principų, įtvirtintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Valstybių narių teismai ir kitos kompetentingos institucijos turi taikyti šį reglamentą laikydamiesi tų teisių ir principų;

(82) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius tos valstybės narės nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis joms nėra privalomas ar taikomas. Tačiau tai neturi poveikio Jungtinės Karalystės ir Airijos galimybei pranešti apie savo ketinimą pripažinti šį reglamentą po jo priėmimo pagal minėto protokolo 4 straipsnį;

(83) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis jai nėra privalomas ar taikomas,

([1]) OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

▼B

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas palikėjų palikimų paveldėjimui. Jis netaikomas mokesčių, muitų ar administraciniams klausimams.

2. Šis reglamentas netaikomas:

a) klausimams, susijusiems su fizinių asmenų statusu, šeiminiais santykiais ir santykiais, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi sukeliančiais panašias pasekmes;

b) fizinių asmenų veiksnumui, nedarant poveikio 23 straipsnio 2 dalies c punkto ir 26 straipsnio taikymui;

c) klausimams, susijusiems su fizinio asmens dingimu, nebuvimu ar tariama mirtimi;

d) klausimams, susijusiems su sutuoktinių turto režimais ir santykių, kurie pagal jiems taikytiną teisę laikomi sukeliančiais panašias pasekmes į santuoką, turto režimais;

e) išlaikymo prievolėms, išskyrus dėl mirties kylančias prievoles;

f) žodžiu pareikštos paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimui formos prasme;

g) teisėms ir turtui, atsiradusiems arba perduotiems kitais būdais nei paveldėjimo teise, pavyzdžiui, gavus dovanų, įgijus bendrą nuosavybę, į kurią turi teisę pergyvenęs bendrasavininkis, dalyvaujant pensijų kaupimo sistemose, sudarius draudimo sutartis ir panašaus pobūdžio susitarimus, nedarant poveikio 23 straipsnio 2 dalies i punkto taikymui;

h) klausimams, kuriuos reglamentuoja bendrovėms ir kitiems juridinio asmens statusą turintiems ar neturintiems subjektams taikytina teisė, pavyzdžiui, bendrovių ir kitų juridinio asmens statusą turinčių ar neturinčių subjektų steigimo aktų ir įstatų, kuriuose nustatoma, kas bus daroma su akcijomis po narių mirties, nuostatoms;

i) bendrovių ir kitų juridinio asmens statusą turinčių ar neturinčių subjektų likvidavimui, panaikinimui ir susijungimui;

j) patikos fondų steigimui, administravimui bei likvidavimui;

k) teisių *in rem* pobūdžiui; ir

l) visoms registre įregistruotoms teisėms į nekilnojamąjį ar kilnojamąjį turtą, įskaitant tokių teisių įregistravimui keliamus teisinius reikalavimus, ir tokių teisių įregistravimo arba jų neįregistravimo registre pasekmėms.

▼B

2 straipsnis

Kompetencija paveldėjimo klausimais valstybėse narėse

Šiuo reglamentu nedaromas poveikis valstybių narių institucijų kompetencijai spręsti paveldėjimo klausimus.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

1. Šiame reglamente:

a) paveldėjimas – palikėjo palikimo paveldėjimas, apimantis visas turto, teisių ir pareigų perdavimo dėl mirties formas, neatsižvelgiant į tai, ar tai yra savanoriškas perdavimas pagal paskutinę valią dėl turto palikimo, ar perdavimas netestamentinio paveldėjimo atveju;

b) paveldėjimo susitarimas – susitarimas, įskaitant iš dėl sudarytų tarpusavio testamentų išplaukiantį susitarimą, kuriuo už atlygį arba nemokamai sukuriamos, keičiamos arba panaikinamos teisės į būsimą vieno arba daugiau asmenų, kurie yra susitarimo šalys, palikimą ar palikimus;

c) bendrasis testamentas – dviejų arba daugiau asmenų sudarytas testamentas, išdėstytas viename dokumente;

d) paskutinė valia dėl turto palikimo – testamentas, bendrasis testamentas arba paveldėjimo susitarimas;

e) kilmės valstybė narė – valstybė narė, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, patvirtintas ar sudarytas teisminis susitarimas, parengtas autentiškas dokumentas arba išduotas Europos paveldėjimo pažymėjimas;

f) vykdymo valstybė narė – valstybė narė, kurioje prašoma paskelbti vykdytinu arba vykdyti teismo sprendimą, teisminį susitarimą ar autentišką dokumentą;

g) teismo sprendimas – valstybės narės teismo priimtas sprendimas paveldėjimo byloje, neatsižvelgiant į tai, kaip tas sprendimas gali būti įvardijamas, įskaitant teismo pareigūno sprendimą dėl teismo proceso išlaidų nustatymo;

h) teisminis susitarimas – teismo patvirtintas arba teismo proceso metu sudarytas susitarimas paveldėjimo klausimais;

i) autentiškas dokumentas – dokumentas paveldėjimo klausimais, kuris valstybėje narėje buvo oficialiai parengtas arba įregistruotas kaip autentiškas dokumentas ir kurio autentiškumas:

   i) grindžiamas parašu ir autentiško dokumento turiniu; ir

   ii) buvo nustatytas viešosios institucijos arba kitos tuo tikslu kilmės valstybės narės įgaliotos institucijos.

▼B

2. Šiame reglamente terminas „teismas“ reiškia bet kokią teisminę instituciją ir visas kitas institucijas bei teisės specialistus, turinčius kompetenciją paveldėjimo klausimais, kurie vykdo teismines funkcijas arba vykdo veiklą vadovaudamiesi teisminės institucijos suteiktais įgaliojimais, arba vykdo veiklą prižiūrimi teisminės institucijos su sąlyga, kad tokios kitos institucijos ir teisės specialistai užtikrina nešališkumo garantijas ir visų šalių teisę būti išklausytoms, ir su sąlyga, kad jų sprendimai pagal valstybės narės, kurioje jie vykdo veiklą, teisę:

a) gali būti apskųsti teisminei institucijai arba jos peržiūrimi; ir

b) turi panašią galią ir poveikį kaip ir teisminės institucijos sprendimas dėl to paties klausimo.

Valstybės narės pagal 79 straipsnį praneša Komisijai apie pirmoje pastraipoje nurodytas kitas institucijas ir teisės specialistus.

II SKYRIUS

JURISDIKCIJA

4 straipsnis

Bendroji jurisdikcija

Jurisdikciją priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo turi tos valstybės narės, kurioje mirties dieną buvo palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta, teismai.

5 straipsnis

Susitarimas dėl teismo pasirinkimo

1. Jei palikėjo pasirinkta teisė jo palikimui reglamentuoti pagal 22 straipsnį yra valstybės narės teisė, atitinkamos šalys gali susitarti, kad tos valstybės narės teismas arba teismai turi išimtinę jurisdikciją priimti sprendimą dėl bet kurio paveldėjimo klausimo.

2. Toks susitarimas dėl teismo pasirinkimo turi būti sudaromas raštu, nurodant datą ir pasirašant atitinkamoms šalims. Visi elektroninėmis priemonėmis perduoti pranešimai, kuriais ilgam laikui užfiksuojamas susitarimas, laikomi lygiaverčiais rašytiniam susitarimui.

6 straipsnis

Jurisdikcijos atsisakymas teisės pasirinkimo atveju

Jei palikėjo pasirinkta teisė jo palikimui reglamentuoti pagal 22 straipsnį yra valstybės narės teisė, teismas, į kurį kreiptasi pagal 4 arba 10 straipsnį:

a) gali vienos iš proceso šalių prašymu atsisakyti jurisdikcijos, jeigu jis mano, kad valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismai labiau tinka sprendimui dėl paveldėjimo priimti, atsižvelgiant į praktines paveldėjimo aplinkybes, pavyzdžiui, šalių įprastinę gyvenamąją vietą ir turto buvimo vietą; arba

▼B

b) atsisako jurisdikcijos, jei proceso šalys pagal 5 straipsnį susitarė suteikti jurisdikciją valstybės narės, kurios teisė pasirinkta, teismui arba teismams.

7 straipsnis

Jurisdikcija teisės pasirinkimo atveju

Valstybės narės, kurios teisę pagal 22 straipsnį pasirinko palikėjas, teismai turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl paveldėjimo, jei:

a) teismas, į kurį buvo kreiptasi anksčiau, atsisakė jurisdikcijos toje pačioje byloje pagal 6 straipsnį;

b) proceso šalys pagal 5 straipsnį susitarė suteikti jurisdikciją tos valstybės narės teismui ar teismams; arba

c) proceso šalys aiškiai pripažino teismo, į kurį buvo kreiptasi, jurisdikciją.

8 straipsnis

Proceso savo iniciatyva užbaigimas teisės pasirinkimo atveju

Teismas, kuris paveldėjimo procesą pradėjo savo paties iniciatyva pagal 4 ar 10 straipsnius, užbaigia procesą, jeigu proceso šalys sudarė susitarimą dėl taikaus paveldėjimo klausimų sprendimo ne teismo tvarka valstybėje narėje, kurios teisę pasirinko palikėjas pagal 22 straipsnį.

9 straipsnis

Jurisdikcija, grindžiama atvykimu į teismą

1. Jeigu vykstant procesui valstybės narės, vykdančios jurisdikciją pagal 7 straipsnį, teisme paaiškėja, kad ne visos proceso šalys yra susitarimo dėl teismo pasirinkimo šalys, teismas toliau vykdo jurisdikciją, jei proceso šalys, kurios nėra susitarimo šalys, atvyksta į teismą ir neužginčija teismo jurisdikcijos.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyto teismo jurisdikciją užginčija proceso šalys, kurios nėra atitinkamo susitarimo šalys, teismas atsisako jurisdikcijos.

Tokiu atveju jurisdikcija priimti sprendimą dėl paveldėjimo priskiriama teismams, turintiems jurisdikciją pagal 4 arba 10 straipsnį.

10 straipsnis

Subsidiari jurisdikcija

1. Jei palikėjo mirties dieną jo įprastinė gyvenamoji vieta nėra vienoje iš valstybių narių, valstybės narės, kurioje yra palikimo turtas, teismai vis dėlto turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl viso palikimo paveldėjimo, jei:

▼B

a) mirties dieną palikėjas turėjo tos valstybės narės pilietybę; arba, neįvykdžius šios sąlygos,

b) ankstesnė palikėjo įprastinė gyvenamoji vieta buvo toje valstybėje narėje su sąlyga, kad kreipimosi į teismą metu nuo įprastinės gyvenamosios vietos pasikeitimo yra praėjęs ne ilgesnis kaip penkerių metų laikotarpis.

2. Jei nė vienas valstybės narės teismas neturi jurisdikcijos pagal 1 dalį, valstybės narės, kurioje yra palikimo turtas, teismai vis dėlto turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl to turto.

11 straipsnis

Forum necessitatis

Kai pagal kitas šio reglamento nuostatas jurisdikcijos neturi nė vienas valstybės narės teismas, valstybės narės teismai išimties tvarka gali priimti sprendimą dėl paveldėjimo, jeigu procesas pagrįstai negali būti pradėtas ar vykdomas, arba būtų neįmanomas trečiojoje valstybėje, su kuria byla yra glaudžiai susijusi.

Byla turi būti pakankamai susijusi su valstybe nare, į kurios teismą buvo kreiptasi.

12 straipsnis

Proceso apribojimai

1. Tais atvejais, kai palikėjo palikimas apima trečiojoje valstybėje esantį turtą, teismas, į kurį kreiptasi sprendimui dėl paveldėjimo priimti, vienos iš šalių prašymu gali nuspręsti nepriimti sprendimo dėl vienos ar daugiau tokio turto dalių, jei manoma, kad jo sprendimas dėl tokio turto nebus pripažintas ir, kai taikoma – nebus paskelbtas vykdytinu toje trečiojoje valstybėje.

2. 1 dalis nedaro poveikio šalių teisei apriboti proceso mastą pagal valstybės narės, į kurios teismą buvo kreiptasi, teisę.

13 straipsnis

Palikimo, testamentinės išskirtinės arba privalomosios palikimo dalies priėmimas arba atsisakymas

Be teismo, kuris turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl paveldėjimo pagal šį reglamentą, asmens, kuris pagal paveldėjimui taikytiną teisę gali pateikti pareiškimą teisme dėl palikimo, testamentinės išskirtinės arba privalomosios palikimo dalies priėmimo ar atsisakymo, arba pareiškimą dėl atitinkamo asmens atsakomybės apribojimo su palikimu susijusių įsipareigojimų atžvilgiu, įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismai taip pat turi jurisdikciją priimti tokius pareiškimus, jei pagal tos valstybės narės teisę tokie pareiškimai gali būti pateikiami teisme.

14 straipsnis

Kreipimasis į teismą

Taikant šį skyrių, laikoma, kad į teismą kreiptasi:

a) kai teismui pateikiamas dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, ar lygiavertis dokumentas, su sąlyga, kad ieškovas vėliau ėmėsi jam privalomų priemonių, kad tas dokumentas būtų įteiktas atsakovui;

▼B

b) jeigu pirmiausia dokumentas turi būti pateiktas ne teismui – kai jį gauna už dokumento įteikimą atsakinga institucija, su sąlyga, kad ieškovas vėliau ėmėsi jam privalomų priemonių, kad tas dokumentas būtų pateiktas teismui; arba

c) jeigu procesas pradedamas paties teismo iniciatyva – kai teismas priima sprendimą pradėti procesą, arba, jeigu neprivaloma priimti tokį sprendimą – kai byla įregistruojama teisme.

15 straipsnis

Jurisdikcijos tikrinimas

Jeigu į valstybės narės teismą kreipiamasi dėl paveldėjimo bylos, kurios nagrinėti pagal šį reglamentą jis neturi jurisdikcijos, tas teismas savo iniciatyva paskelbia, kad jis neturi jurisdikcijos.

16 straipsnis

Priimtinumo tikrinimas

1. Jeigu atsakovas, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra kitos valstybės nei ta valstybė narė, kurioje buvo pareikštas ieškinys, teritorijoje, neatvyksta į teismą, jurisdikciją turintis teismas sustabdo procesą, kol nustatoma, ar atsakovas dokumentą, kuriuo pradedamas procesas, ar lygiavertį dokumentą gavo laiku, kad galėtų pasirengti gynybai, arba kad šiuo tikslu buvo imtasi visų būtinų priemonių.

2. Vietoj šio straipsnio 1 dalies taikomas 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (dokumentų įteikimas) ([1]) 19 straipsnis, jei dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas turėjo būti perduotas iš vienos valstybės narės į kitą pagal tą reglamentą.

3. Jei netaikomas Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007, taikomas 1965 m. lapkričio 15 d. Hagos konvencijos dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo užsienyje 15 straipsnis, jeigu dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas turėjo būti perduotas į užsienį pagal tą konvenciją.

17 straipsnis

Lis pendens

1. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose procesai pradedami tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, savo iniciatyva sustabdo procesą, kol nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija.

2. Jeigu nustatoma teismo, į kurį kreiptasi pirmiausia, jurisdikcija, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.

([1]) OL L 324, 2007 12 10, p. 79.

▼B

18 straipsnis

Susiję ieškiniai

1. Jei skirtingų valstybių narių teismuose nagrinėjami susiję ieškiniai, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, gali sustabdyti jame vykstantį procesą.

2. Jeigu tie ieškiniai nagrinėjami pirmosios instancijos teismuose, bet kuris teismas, išskyrus teismą, į kurį kreiptasi pirmiausia, vienos iš šalių prašymu taip pat gali atsisakyti jurisdikcijos, jeigu teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, turi jurisdikciją dėl tų ieškinių ir jeigu pagal jo teisę leidžiama tuos ieškinius sujungti.

3. Šiame straipsnyje ieškiniai laikytini susijusiais, kai jie yra taip glaudžiai susiję, kad juos tikslinga nagrinėti ir spręsti kartu, siekiant išvengti teismo sprendimų nesuderinamumo rizikos, atsirandančios dėl atskirai vykstančių procesų.

19 straipsnis

Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones

Valstybės narės teismuose gali būti pateiktas prašymas dėl tokių laikinųjų priemonių, įskaitant apsaugos priemones, kurios yra galimos pagal tos valstybės teisę, taikymo, net jeigu pagal šį reglamentą kitos valstybės narės teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės.

III SKYRIUS

TAIKYTINA TEISĖ

20 straipsnis

Visuotinis taikymas

Pagal šį reglamentą nustatyta teisė taikoma neatsižvelgiant į tai, ar ši teisė yra valstybės narės teisė.

21 straipsnis

Bendroji taisyklė

1. Išskyrus atvejus, kai šiame reglamente numatyta kitaip, visam palikimui taikytina teisė yra valstybės, kurioje palikėjo mirties dieną buvo jo įprastinė gyvenamoji vieta, teisė.

2. Jei, išimties tvarka, pagal visas bylos aplinkybes aišku, kad mirties dieną palikėjas buvo akivaizdžiai glaudžiau susijęs su kita valstybe nei valstybė, kurios teisė būtų taikytina pagal 1 dalį, paveldėjimui taikytina teisė yra tos kitos valstybės teisė.

22 straipsnis

Teisės pasirinkimas

1. Asmuo gali pasirinkti, kad jo visą palikimą reglamentuojanti teisė būtų valstybės, kurios pilietybę jis turi pasirinkimo metu arba mirties dieną, teisė.

▼B

Asmuo, turintis kelias pilietybes, gali pasirinkti bet kurios iš valstybių, kurios pilietybę jis turi pasirinkimo metu arba mirties dieną, teisę.

2. Teisės pasirinkimas išreiškiamas pareiškime, pateikiamame pareiškiant paskutinę valią dėl turto palikimo, arba parodomas tokios paskutinės valios sąlygomis.

3. Akto, kuriuo pasirenkama teisė, galiojimą turinio prasme reglamentuoja pasirinkta teisė.

4. Keičiant arba panaikinant teisės pasirinkimą laikomasi reikalavimų, taikomų paskutinės valios dėl turto palikimo pakeitimo arba panaikinimo formai.

23 straipsnis

Taikytinos teisės taikymo sritis

1. Pagal 21 arba 22 straipsnius nustatyta teise reglamentuojamas visas palikimo paveldėjimas.

2. Visų pirma ta teise reglamentuojama:

a) paveldėjimo atsiradimo priežastys, laikas ir vieta;

b) paveldėtojų, jų atitinkamų palikimo dalių ir prievolių, kurias jiems gali nustatyti palikėjas, nustatymas ir kitų paveldėjimo teisių, įskaitant pergyvenusio sutuoktinio ar partnerio paveldėjimo teises, nustatymas;

c) galėjimas paveldėti;

d) paveldėjimo teisės atėmimas palikėjo valia ir nušalinimas dėl elgesio;

e) palikimą sudarančio turto, teisių ir pareigų perdavimas įpėdiniams ir atitinkamais atvejais testamentinės išskirtinės gavėjams, įskaitant palikimo arba testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo sąlygas ir pasekmes;

f) įpėdinių, testamentų vykdytojų ir kitų palikimo administratorių įgaliojimai, visų pirma susiję su turto pardavimu ir skolų grąžinimu kreditoriams, nedarant poveikio įgaliojimams, nurodytiems 29 straipsnio 2 ir 3 dalyse;

g) atsakomybė už paveldimas skolas;

h) disponuotina palikimo dalis, privalomosios palikimo dalys ir kiti paskutinės valios dėl turto palikimo apribojimai bei pretenzijos dėl palikimo ar pretenzijos įpėdinių atžvilgiu, kurių gali turėti palikėjo artimieji;

i) prievolė grąžinti dovanas, negrąžinamas dovanas kaip dalį po mirties įpėdiniams skiriamo palikimo ar testamentines išskirtines arba už juos atsiskaityti nustatant įvairių paveldėtojų palikimo dalis; ir

j) palikimo padalijimas.

24 straipsnis

Paskutinė valia dėl turto palikimo, išskyrus paveldėjimo susitarimus

1. Paskutinės valios dėl turto palikimo, išskyrus paveldėjimo susitarimus, priimtinumą ir galiojimą turinio prasme reglamentuoja teisė, kuri pagal šį reglamentą būtų buvusi taikytina paskutinę valią dėl turto palikimo pareiškusio asmens palikimui, jei jis būtų miręs paskutinės valios pareiškimo dieną.

▼B

2. Nepaisant 1 dalies, asmuo gali pasirinkti, kad jo paskutinės valios dėl turto palikimo priimtinumą ir galiojimą turinio prasme reglamentuotų teisė, kurią tas asmuo būtų galėjęs pasirinkti pagal 22 straipsnį laikydamasis jame nustatytų sąlygų.

3. 1 dalis atitinkamais atvejais taikoma paskutinės valios dėl turto palikimo, išskyrus paveldėjimo susitarimus, pakeitimui arba panaikinimui. Tuo atveju, kai teisė pasirenkama pagal 2 dalį, šiam pakeitimui ar panaikinimui taikoma pasirinktoji teisė.

25 straipsnis

Paveldėjimo susitarimai

1. Paveldėjimo susitarimo dėl vieno asmens palikimo priimtinumą, galiojimą turinio prasme ir privalomąjį pobūdį šalių tarpusavio santykiuose, įskaitant jo panaikinimo sąlygas, reglamentuoja teisė, kuri pagal šį reglamentą būtų buvusi taikytina to asmens palikimui, jeigu jis būtų miręs susitarimo sudarymo dieną.

2. Paveldėjimo susitarimas dėl kelių asmenų palikimo yra priimtinas tik tuo atveju, jei jis yra priimtinas pagal visas teises, kurios pagal šį reglamentą būtų reglamentavusios visų atitinkamų asmenų palikimų paveldėjimą, jeigu jie būtų mirę susitarimo sudarymo dieną.

Paveldėjimo susitarimo, kuris yra priimtinas pagal pirmą pastraipą, galiojimą turinio prasme ir jo privalomąjį pobūdį šalių tarpusavio santykiuose, įskaitant jo panaikinimo sąlygas, reglamentuoja ta iš pirmoje pastraipoje nurodytų teisių, su kuria jis yra glaudžiausiai susijęs.

3. Nepaisant 1 ir 2 dalių šalys gali pasirinkti, kad jų paveldėjimo susitarimo priimtinumą, galiojimą turinio prasme ir jo privalomąjį pobūdį šalių tarpusavio santykiuose, įskaitant jo panaikinimo sąlygas, reglamentuotų teisė, kurią asmuo arba vienas iš asmenų, su kurių palikimu yra susijęs šis susitarimas, būtų galėjęs pasirinkti pagal 22 straipsnį jame nustatytomis sąlygomis.

26 straipsnis

Paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimas turinio prasme

1. Taikant 24 ir 25 straipsnius, su galiojimu turinio prasme siejami šie aspektai:

a) paskutinę valią dėl turto palikimo pareiškiančio asmens galėjimas pareikšti tokią paskutinę valią;

b) konkrečios priežastys, dėl kurių paskutinę valią pareiškiantis asmuo negali palikti turto tam tikriems asmenims arba dėl kurių asmuo negali gauti paveldimo turto iš paskutinę valią pareiškiančio asmens;

c) atstovavimo pareiškiant paskutinę valią dėl turto palikimo priimtinumas;

d) paskutinės valios išaiškinimas;

▼B

e) sukčiavimas, prievarta, klaida ir kiti klausimai, susiję su paskutinę valią pareiškiančio asmens sutikimu arba ketinimu.

2. Jeigu asmuo gali pareikšti paskutinę valią dėl turto palikimo pagal teisę, taikytiną pagal 24 arba 25 straipsnius, vėlesni taikytinos teisės pakeitimai nedaro poveikio jo galėjimui keisti ar atšaukti tokią paskutinę valią.

27 straipsnis

Raštu sudaromos paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimas formos prasme

1. Raštu sudaryta paskutinė valia dėl turto palikimo galioja formos prasme, jei jos forma atitinka:

a) valstybės, kurioje pareikšta paskutinė valia arba sudarytas paveldėjimo susitarimas, teisę;

b) valstybės, kurios pilietybę testatorius arba bent vienas iš asmenų, dėl kurių palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, turėjo paskutinės valios pareiškimo ar susitarimo sudarymo dieną arba mirties dieną, teisę;

c) valstybės, kurioje buvo testatoriaus arba bent vieno iš asmenų, dėl kurių palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, nuolatinė gyvenamoji vieta paskutinės valios pareiškimo ar susitarimo sudarymo dieną arba mirties dieną, teisę;

d) valstybės, kurioje buvo testatoriaus arba bent vieno iš asmenų, dėl kurių palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, įprastinė gyvenamoji vieta paskutinės valios pareiškimo ar susitarimo sudarymo dieną arba mirties dieną, teisę; arba

e) kiek tai susiję su nekilnojamuoju turtu – valstybės, kurioje yra tas turtas, teisę.

Nagrinėjant klausimą, ar testatoriaus arba bet kuris asmuo, dėl kurio palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, nuolatinė gyvenamoji vieta buvo tam tikroje valstybėje, ar ne, taikoma tos valstybės teisė.

2. 1 dalis taip pat taikoma paskutinei valiai dėl turto palikimo, kuria keičiama ar panaikinama anksčiau pareikšta paskutinė valia. Pakeitimas arba panaikinimas taip pat galioja formos prasme tik tada, jei jis atitinka kurią nors iš teisių, kurioje nustatytomis sąlygomis pagal 1 dalį galiojo pakeista arba panaikinta paskutinė valia dėl turto palikimo.

3. Taikant šį straipsnį teisės nuostatos, kuriomis leidžiamos paskutinės valios dėl turto palikimo pareiškimo formos ribojamos pagal amžių, pilietybę ar kitas testatoriaus arba asmenų, dėl kurių palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, asmenines sąlygas, laikomos susijusiomis su formos aspektais. Ta pati taisyklė taikoma sąlygoms, kurias turi atitikti liudytojas, turintis patvirtinti paskutinės valios dėl turto palikimo galiojimą.

▼B

28 straipsnis

Pareiškimo dėl priėmimo ar atsisakymo galiojimas formos prasme

Pareiškimas dėl palikimo, testamentinės išskirtinės arba privalomosios palikimo dalies priėmimo ar atsisakymo arba pareiškimas, skirtas pareiškimą pateikiančio asmens atsakomybei apriboti, formos prasme galioja, jei jis atitinka:

a) pagal 21 arba 22 straipsnius paveldėjimui taikytinos teisės reikalavimus; arba

b) valstybės, kurioje yra pareiškimą pateikiančio asmens įprastinė gyvenamoji vieta, teisės reikalavimus.

29 straipsnis

Specialios taisyklės, taikytinos tam tikrais atvejais palikimo administratoriaus skyrimui ir jo įgaliojimams

1. Jei pagal valstybės narės, kurios teismų jurisdikcijai priskiriama priimti sprendimą dėl paveldėjimo pagal šį reglamentą, teisę privaloma paskirti administratorių arba jį privaloma paskirti pateikus prašymą ir jeigu paveldėjimui taikytina teisė yra užsienio teisė, tos valstybės narės teismai, kai į juos kreipiamasi, laikydamiesi šiame straipsnyje nustatytų sąlygų gali pagal savo teisę paskirti vieną ar daugiau palikimo administratorių.

Pagal šią dalį paskirtas (-i) administratorius (-iai) yra asmuo (-ys), įgaliotas (-i) vykdyti palikėjo testamentą ir (arba) administruoti palikimą pagal paveldėjimui taikytiną teisę. Jei pagal šią teisę nenumatyta galimybė administruoti palikimą kitiems asmenis, nei paveldėtojas, valstybės narės, kurioje turi būti paskirtas administratorius, teismai gali pagal savo teisę paskirti administruojančiąją trečiąją šalį, jei to reikalaujama pagal tą teisę ir jei kyla rimtas interesų konfliktas tarp paveldėtojų arba tarp paveldėtojų ir kreditorių ar kitų asmenų, kurie laidavo už palikėjo skolas, jei paveldėtojai nesusitaria dėl palikimo administravimo arba jei atsižvelgiant į turto pobūdį yra sudėtinga administruoti palikimą.

Pagal šią dalį paskirtas (-i) administratorius (-iai) yra vienintelis (-iai) asmuo (-ys), kuris (-ie) turi teisę naudotis 2 ar 3 dalyse nurodytais įgaliojimais.

2. Pagal 1 dalį paskirtas (-i) administratorius (-iai) naudojasi įgaliojimais administruoti palikimą, kuriais jis arba jie gali naudotis pagal paveldėjimui taikytiną teisę. Skiriantysis teismas gali savo sprendime nustatyti specialias sąlygas, kurių laikantis pagal paveldėjimui taikytiną teisę turi būti naudojamasi įgaliojimais.

Jei įgaliojimų, kuriais galima naudotis pagal paveldėjimui taikytiną teisę, nepakanka tam, kad būtų išsaugotas palikimo turtas arba apsaugotos kreditorių ar kitų asmenų, laidavusių už palikėjo skolas, teisės, skiriantysis teismas gali nuspręsti leisti administratoriui (-iams) papildomai naudotis įgaliojimais, kurie šiuo tikslu numatyti pagal teismo valstybės teisę ir savo sprendime nustatyti specialias sąlygas, kurių laikantis pagal tą teisę turi būti naudojamasi tokiais įgaliojimais.

▼B

Vis dėlto administratorius (-iai), kuris (-ie) naudojasi tokiais papildomais įgaliojimais, laikosi paveldėjimui taikytinos teisės nuostatų, susijusių su paveldimo turto nuosavybės perdavimu, atsakomybe už palikimo skolas, paveldėtojų teisėmis, įskaitant prireikus teisę priimti palikimą arba jo atsisakyti, taip pat prireikus palikėjo testamento vykdytojo įgaliojimus.

3. Nepaisant 2 dalies, vieną ar daugiau administratorių pagal 1 dalį skiriantis teismas gali išimties tvarka tais atvejais, kai paveldėjimui taikytina teisė yra trečiosios valstybės teisė, nuspręsti suteikti tiems administratoriams visus administravimo įgaliojimus, numatytus pagal valstybės narės, kurioje jie skiriami, teisę.

Vis dėlto administratoriai, kurie naudojasi tokiais įgaliojimais, visų pirma laikosi nuostatų dėl paveldėtojų ir jų paveldėjimo teisių nustatymo, įskaitant jų teisę gauti privalomąją palikimo dalį arba pareikšti pretenzijas dėl palikimo ar pretenzijas įpėdinių atžvilgiu pagal paveldėjimui taikytiną teisę.

30 straipsnis

Specialios normos, kuriomis nustatomi apribojimai, susiję su tam tikro turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos

Tais atvejais, kai valstybės, kurioje yra tam tikras nekilnojamasis turtas, tam tikros įmonės arba kitų specialių rūšių turtas, teisėje yra numatyta specialių normų, kuriomis dėl ekonominių, šeimos ar socialinių priežasčių nustatomi apribojimai, susiję su to turto paveldėjimu arba turintys jam įtakos, tos specialios normos taikomos paveldėjimui tiek, kiek pagal tos valstybės teisę jos yra taikytinos neatsižvelgiant į paveldėjimui taikytiną teisę.

31 straipsnis

Teisių *in rem* pritaikymas

Jeigu asmuo remiasi teise *in rem*, į kurią jis turi teisę pagal paveldėjimui taikytiną teisę, o valstybės narės, kurioje remiamasi ta teise, teisėje atitinkama teisė *in rem* nėra žinoma, prireikus ir kiek tai įmanoma, ši teisė *in rem* pritaikoma pagal panašiausią tos valstybės teisėje numatytą lygiavertę teisę *in rem*, atsižvelgiant į tikslus ir interesus, kurių siekiama konkrečia teise *in rem*, ir su ja siejamas pasekmes.

32 straipsnis

Vienu metu mirę asmenys

Jei du ar daugiau asmenų, kurių palikimas reglamentuojamas skirtingų teisių, miršta aplinkybėmis, kuriomis jų mirties eilės tvarka yra neaiški, ir jei pagal tas teises tas atvejis reglamentuojamas skirtingai arba iš viso nereglamentuojamas, nė vienas iš palikėjų neturi paveldėjimo teisių kito ar kitų palikėjo (-ų) atžvilgiu.

▼B

33 straipsnis

Palikimas, į kurį nėra pretendentų

Jei pagal teisę, taikytiną paveldėjimui pagal šį reglamentą, paskutinėje valioje dėl turto palikimo nėra nurodytų turto įpėdinių arba testamentinės išskirtinės gavėjų ir nėra fizinių asmenų, kurie yra įpėdiniai pagal įstatymą, taip nustatytos teisės taikymas nesudaro kliūčių valstybės narės arba tos valstybės narės tuo tikslu paskirto subjekto teisei pagal savo teisę perimti jos teritorijoje esantį palikimo turtą, su sąlyga, kad kreditoriai turi teisę prašyti patenkinti jų reikalavimus iš viso palikimo turto.

34 straipsnis

Nukreipimai (renvoi)

1. Šiame reglamente nustatytas bet kurios trečiosios valstybės teisės taikymas yra toje valstybėje galiojančių teisės normų, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas, taikymas, tiek, kiek tomis normomis numatytas *renvoi*:

a) į valstybės narės teisę; arba

b) į kitos trečiosios valstybės, kuri taikytų savo teisę, teisę.

2. Teisei, nurodytai 21 straipsnio 2 dalyje, 22 straipsnyje, 27 straipsnyje, 28 straipsnio b punkte ir 30 straipsnyje, netaikomas *renvoi*.

35 straipsnis

Viešoji tvarka (ordre public)

Atsisakyti taikyti kurios nors iš šiame reglamente nustatytų valstybių teisės nuostatą galima tik tuo atveju, jeigu toks taikymas yra akivaizdžiai nesuderinamas su paveldėjimo klausimų nagrinėjimo vietos viešąja tvarka (*ordre public*).

36 straipsnis

Valstybės, kuriose taikoma daugiau nei viena teisės sistema. Teritorinės teisės kolizijos

1. Jei šiame reglamente nurodyta teisė yra valstybės, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekvienas turi savo paveldėjimą reglamentuojančias teisės normas, teisė, pagal tos valstybės vidaus kolizijos teisės normas nustatoma, kurio teritorinio vieneto teisės normos turi būti taikomos.

2. Nesant tokių vidaus kolizijos teisės normų:

a) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į palikėjo įprastinę gyvenamąją vietą, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame palikėjo mirties dieną buvo jo įprastinė gyvenamoji vieta, teisę;

▼B

b) nustatant taikytiną teisę pagal nuostatas, kuriose daroma nuoroda į palikėjo pilietybę, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, su kuriuo palikėjas buvo glaudžiausiai susijęs, teisę;

c) nustatant taikytiną teisę pagal visas kitas nuostatas, kuriose daroma nuoroda į kitus elementus, kurie yra siejamieji veiksniai, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę aiškinamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, kuriame yra atitinkamas elementas, teisę.

3. Nepaisant 2 dalies, nustatant atitinkamą teisę pagal 27 straipsnį, visos nuorodos į 1 dalyje nurodytos valstybės teisę, kai toje valstybėje nėra vidaus kolizijos teisės normų, suprantamos kaip nuorodos į teritorinio vieneto, su kuriuo testatorius arba asmenys, dėl kurių palikimo sudarytas paveldėjimo susitarimas, buvo glaudžiausiai susiję, teisę.

37 straipsnis

Valstybės, kuriose taikoma daugiau nei viena teisės sistema. Teisės kolizijos asmenų atžvilgiu

Valstybės, kuri turi dvi ar daugiau teisės sistemų arba du ar daugiau taisyklių rinkinių, taikomų įvairių kategorijų asmenims paveldėjimo klausimais, atveju visos nuorodos į tos valstybės teisę suprantamos kaip nuorodos į teisės sistemą arba taisyklių rinkinį, nustatytą pagal toje valstybėje galiojančias taisykles. Jei tokių taisyklių nėra, taikoma teisės sistema ar taisyklių rinkinys, su kuriuo palikėjas buvo glaudžiausiai susijęs.

38 straipsnis

Šio reglamento netaikymas vidaus teisės kolizijoms

Valstybė narė, kurią sudaro keli teritoriniai vienetai, kurių kiekvienas turi paveldėjimą reglamentuojančias teisės normas, šio reglamento neprivalo taikyti teisės kolizijoms, atsirandančioms tik tarp tokių vienetų.

IV SKYRIUS

TEISMO SPRENDIMŲ PRIPAŽINIMAS, VYKDYTINUMAS IR VYKDYMAS

39 straipsnis

Pripažinimas

1. Vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitose valstybėse narėse nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso.

2. Bet kuri suinteresuotoji šalis, kuri iškelia teismo sprendimo pripažinimo klausimą kaip pagrindinį ginčo klausimą, gali 45–58 straipsniuose numatyta tvarka kreiptis dėl to teismo sprendimo pripažinimo.

▼B

3. Jei proceso valstybės narės teisme rezultatas priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas dėl pripažinimo, tas teismas turi jurisdikciją tuo klausimu.

40 straipsnis

Atsisakymo pripažinti pagrindai

Teismo sprendimas nepripažįstamas:

a) jei toks pripažinimas akivaizdžiai prieštarauja valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai (*ordre public*);

b) kai jis priimtas atsakovui neatvykus į teismą, jei atsakovui dokumentas, kuriuo pradedamas procesas, arba lygiavertis dokumentas nebuvo įteiktas laiku ir tokiu būdu, kad jis galėtų pasirengti gynybai, išskyrus atvejus, kai atsakovas nepradėjo proceso teismo sprendimui užginčyti tada, kai buvo įmanoma tą padaryti;

c) jei jis nesuderinamas su valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti, priimtu teismo sprendimu procese tarp tų pačių šalių;

d) jei jis yra nesuderinamas su ankstesniu teismo sprendimu, priimtu kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, procese dėl to paties ieškinio pagrindo tarp tų pačių šalių, su sąlyga, kad ankstesnis teismo sprendimas atitinka būtinas pripažinimo sąlygas valstybėje narėje, kurioje prašoma jį pripažinti.

41 straipsnis

Peržiūros iš esmės draudimas

Jokiomis aplinkybėmis valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.

42 straipsnis

Pripažinimo proceso sustabdymas

Valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti kitoje valstybėje narėje priimtą teismo sprendimą, teismas gali sustabdyti procesą, jeigu kilmės valstybėje narėje šis teismo sprendimas buvo apskųstas įprasta tvarka.

43 straipsnis

Vykdytinumas

Valstybėje narėje priimti ir toje valstybėje vykdytini teismo sprendimai yra vykdytini ir kitose valstybėse narėse, kai kurios nors suinteresuotosios šalies prašymu jie buvo paskelbti vykdytinais kitoje valstybėje narėje 45–58 straipsniuose numatyta tvarka.

44 straipsnis

Nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymas

Norėdamas nustatyti, ar laikantis 45–58 straipsniuose numatytos tvarkos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra vykdymo valstybėje narėje, teismas, į kurį kreiptasi, taiko tos valstybės narės vidaus teisę.

▼B

45 straipsnis

Vietos teismų jurisdikcija

1. Prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pateikiamas vykdymo valstybės narės teisme ar kompetentingoje institucijoje, apie kurį (-ią) ta valstybė narė pranešė Komisijai pagal 78 straipsnį.

2. Vietos jurisdikcija nustatoma atsižvelgiant į šalies, kurios atžvilgiu reikalaujama vykdyti teismo sprendimą, nuolatinę gyvenamąją vietą arba vykdymo vietą.

46 straipsnis

Procedūra

1. Prašymo pateikimo procedūrą reglamentuoja vykdymo valstybės narės teisė.

2. Nereikalaujama, kad pareiškėjas vykdymo valstybėje narėje turėtų pašto adresą arba įgaliotą atstovą.

3. Prie prašymo pridedami šie dokumentai:

a) teismo sprendimo kopija, atitinkanti sąlygas, būtinas jos autentiškumui patvirtinti;

b) liudijimas, išduotas kilmės valstybės narės teismo arba kompetentingos institucijos, naudojant formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, nedarant poveikio 47 straipsnio taikymui.

47 straipsnis

Liudijimo nepateikimas

1. Nepateikus 46 straipsnio 3 dalies b punkte nurodyto liudijimo, teismas arba kompetentinga institucija gali nustatyti jo pateikimo terminą arba priimti lygiavertį dokumentą ar, jeigu ji mano, kad turi pakankamai informacijos, leisti nepateikti minėto liudijimo.

2. Jei teismas ar kompetentinga institucija to prašo, pateikiamas dokumentų vertimas raštu. Vertimas raštu turi būti atliktas asmens, turinčio teisę atlikti vertimus raštu vienoje iš valstybių narių.

48 straipsnis

Teismo sprendimo paskelbimas vykdytinu

Teismo sprendimas paskelbiamas vykdytinu nedelsiant po to, kai užbaigiami 46 straipsnio formalumai, neatliekant peržiūros pagal 40 straipsnį. Šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, šiame proceso etape neturi teisės teikti pareiškimų dėl prašymo.

▼B

49 straipsnis

Pranešimas apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu

1. Apie teismo sprendimą dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pareiškėjui nedelsiant pranešama vykdymo valstybės narės teisėje nustatyta tvarka.

2. Pranešimas apie teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu įteikiamas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, pridedant teismo sprendimą, jei jis šiai šaliai dar nebuvo įteiktas.

50 straipsnis

Skundas dėl teismo sprendimo dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu

1. Bet kuri iš šalių gali pateikti skundą dėl teismo sprendimo dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu.

2. Skundas pateikiamas teisme, apie kurį atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 78 straipsnį.

3. Skundas nagrinėjamas laikantis taisyklių, reglamentuojančių ginčo teiseną.

4. Jeigu šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, neatvyksta į apeliacinį teismą, kuriame vyksta procesas dėl pareiškėjo pateikto skundo, taikomas 16 straipsnis, net jei šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta nėra vienoje iš valstybių narių.

5. Skundas dėl teismo sprendimo dėl prašymo paskelbti teismo sprendimą vykdytinu pateikiamas per 30 dienų nuo sprendimo įteikimo dienos. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti teismo sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei valstybė narė, kurioje teismo sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, terminas skundui pateikti yra 60 dienų ir skaičiuojamas nuo teismo sprendimo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis terminas negali būti pratęstas dėl atstumo.

51 straipsnis

Teismo sprendimo dėl skundo ginčijimo tvarka

Teismo sprendimas dėl skundo gali būti užginčytas tik laikantis procedūros, apie kurią atitinkama valstybė narė pranešė Komisijai pagal 78 straipsnį.

52 straipsnis

Atsisakymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu ar tokio paskelbimo atšaukimas

Teismas, kuriame pateikiamas skundas pagal 50 arba 51 straipsnį, teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu atmeta arba atšaukia tik remdamasis vienu iš 40 straipsnyje nustatytų pagrindų. Teismas priima sprendimą nedelsdamas.

▼B

53 straipsnis

Proceso sustabdymas

Teismas, kuriame pateikiamas skundas pagal 50 arba 51 straipsnį, šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, prašymu sustabdo procesą, jeigu kilmės valstybėje narėje buvo sustabdytas teismo sprendimo vykdymas dėl pateikto skundo.

54 straipsnis

Laikinosios priemonės, įskaitant apsaugos priemones

1. Jei teismo sprendimas turi būti pripažintas pagal šį skyrių, niekas nekliudo pareiškėjui pagal vykdymo valstybės narės teisę pasinaudoti laikinosiomis, įskaitant apsaugos, priemonėmis, nereikalaujant, kad teismo sprendimas būtų paskelbtas vykdytinu pagal 48 straipsnį.

2. Teismo sprendimą paskelbus vykdytinu, įstatymo numatyta tvarka leidžiama imtis bet kokių apsaugos priemonių.

3. Per laikotarpį, kuris 50 straipsnio 5 dalyje nustatytas pateikti skundui dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu, ir iki tokio skundo išnagrinėjimo negalima imtis sprendimo vykdymo priemonių, išskyrus apsaugos priemones, nukreiptas į šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, turtą.

55 straipsnis

Dalinis vykdytinumas

1. Kai teismo sprendimas buvo priimtas dėl kelių reikalavimų ir jis negali būti paskelbtas vykdytinu visų šių reikalavimų atžvilgiu, teismas arba kompetentinga institucija paskelbia vykdytinu teismo spendimą dėl vieno ar dėl kelių reikalavimų.

2. Pareiškėjas gali prašyti, kad vykdytinomis būtų paskelbtos tik tam tikros teismo sprendimo dalys.

56 straipsnis

Teisinė pagalba

Pareiškėjas, kuris kilmės valstybėje narėje pasinaudojo visa ar daline teisine pagalba arba buvo atleistas nuo teismo proceso išlaidų, turi teisę bet kokiame procese dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu naudotis vykdymo valstybės narės teisėje nustatytomis palankiausiomis teisinės pagalbos arba atleidimo nuo teismo proceso išlaidų sąlygomis.

57 straipsnis

Garantijos, įsipareigojimo dokumento ar užstato reikalavimo netaikymas

Iš šalies, kuri vienoje iš valstybių narių kreipiasi dėl kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimo, vykdytinumo ar vykdymo, negali būti reikalaujama pateikti garantijos, įsipareigojimo dokumento ar užstato, kad ir kaip jie būtų apibūdinti, remiantis tuo, kad ši šalis yra užsienio šalies pilietis, arba tuo, kad jos nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta nėra vykdymo valstybėje narėje.

▼B

58 straipsnis

Mokesčio, rinkliavos ar atlygio netaikymas

Vykdymo valstybėje narėje procese dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu negali būti nustatomas mokestis, rinkliava ar atlygis, apskaičiuoti pagal ginčo vertę.

V SKYRIUS

AUTENTIŠKI DOKUMENTAI IR TEISMINIAI SUSITARIMAI

59 straipsnis

Autentiškų dokumentų priėmimas

1. Vienoje iš valstybių narių sudarytas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje turi tokią pačią įrodomąją galią kaip ir kilmės valstybėje narėje arba kuo panašesnę galią su sąlyga, kad tai akivaizdžiai nepažeidžia atitinkamos valstybės narės viešosios tvarkos (*ordre public*).

Asmuo, pageidaujantis pasinaudoti autentišku dokumentu kitoje valstybėje narėje, gali prašyti institucijos, kuri sudaro autentišką dokumentą kilmės valstybėje narėje, užpildyti formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros, aprašant įrodomąją galią, kurią autentiškas dokumentas turi kilmės valstybėje narėje.

2. Ieškiniai, susiję su autentiško dokumento autentiškumu, pateikiami kilmės valstybės narės teismuose, o sprendimai dėl jų priimami pagal tos valstybės teisę. Užginčytas autentiškas dokumentas kitoje valstybėje narėje neturi jokios įrodomosios galios, kol ieškinys nagrinėjamas kompetentingame teisme.

3. Ieškiniai, susiję su autentiškuose dokumentuose užfiksuotais teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, pateikiami teismuose, turinčiuose jurisdikciją pagal šį reglamentą, o sprendimai dėl jų priimami pagal teisę, taikytiną pagal III skyrių. Užginčytas autentiškas dokumentas valstybėje narėje, kuri nėra kilmės valstybė narė, neturi jokios įrodomosios galios užginčyto klausimo atžvilgiu, kol ieškinys nagrinėjamas kompetentingame teisme.

4. Jei proceso rezultatai valstybės narės teisme priklauso nuo to, kaip bus išspręstas nepagrindinis klausimas, susijęs su teisiniais veiksmais arba teisiniais santykiais, užfiksuotais su paveldėjimu susijusiame autentiškame dokumente, tas teismas turi jurisdikciją to klausimo atžvilgiu.

60 straipsnis

Autentiškų dokumentų vykdytinumas

1. Autentiškas dokumentas, kuris yra vykdytinas kilmės valstybėje narėje, paskelbiamas vykdytinu kitoje valstybėje narėje bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu 45–58 straipsniuose numatyta tvarka.

2. Taikant 46 straipsnio 3 dalies b punktą, autentišką dokumentą sudariusi institucija bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda liudijimą, naudodama formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

▼B

3. Teismas, kuriame pateiktas skundas pagal 50 arba 51 straipsnius, atsisako paskelbti dokumentą vykdytinu arba tokį paskelbimą atšaukia tik tuo atveju, jei autentiško dokumento vykdymas akivaizdžiai pažeidžia vykdymo valstybės narės viešąją tvarką (*ordre public*).

61 straipsnis

Teisminių susitarimų vykdytinumas

1. Teisminiai susitarimai, kurie yra vykdytini kilmės valstybėje narėje, paskelbiami vykdytinais kitoje valstybėje narėje bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu 45–58 straipsniuose numatyta tvarka.

2. Taikant 46 straipsnio 3 dalies b punktą, susitarimą patvirtinęs teismas arba teismas, kuriame jis buvo sudarytas, bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda liudijimą, naudodamas formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

3. Teismas, kuriam pateiktas skundas pagal 50 arba 51 straipsnius, atsisako paskelbti teisminius susitarimus vykdytinais ar tokį paskelbimą atšaukia tik tuo atveju, jei teisminis susitarimas akivaizdžiai pažeidžia vykdymo valstybės narės viešąją tvarką (*ordre public*).

VI SKYRIUS

EUROPOS PAVELDĖJIMO PAŽYMĖJIMAS

62 straipsnis

Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimas

1. Šiuo reglamentu sukuriamas Europos paveldėjimo pažymėjimas (toliau – pažymėjimas), kuris išduodamas naudoti kitoje valstybėje narėje ir sukelia 69 straipsnyje išvardytas pasekmes.

2. Pažymėjimo naudojimas yra neprivalomas.

3. Pažymėjimu nepakeičiami valstybėse narėse panašiais tikslais naudojami vidaus dokumentai. Vis dėlto pažymėjimas, išduotas naudoti kitoje valstybėje narėje, taip pat sukelia 69 straipsnyje išvardytas pasekmes valstybėje narėje, kurios institucijos jį išdavė pagal šį skyrių.

63 straipsnis

Pažymėjimo paskirtis

1. Pažymėjimas skirtas tam, kad juo naudotųsi įpėdiniai, testamentinės išskirtinės gavėjai, turintys tiesioginių teisių į palikimą, ir testamento vykdytojai ar palikimo administratoriai, kuriems kitoje valstybėje narėje reikia pasinaudoti savo statusu arba atitinkamai kaip įpėdinių ar testamentinės išskirtinės gavėjų teisėmis ir (arba) savo kaip testamento vykdytojų ar palikimo administratorių įgaliojimais.

2. Pažymėjimas visų pirma gali būti naudojamas siekiant įrodyti vieną ar daugiau iš toliau išvardytų faktų:

a) kiekvieno pažymėjime nurodyto įpėdinio arba atitinkamai testamentinės išskirtinės gavėjo statusą ir (arba) teises ir jiems tenkančias atitinkamas palikimo dalis;

▼B

b) nustatyto turto ar konkrečių turto dalių, sudarančių palikimą, priskyrimui pažymėjime nurodytam (-iems) įpėdiniui (-iams) arba, atitinkamais atvejais, testamentinės išskirtinės gavėjui (-ams);

c) pažymėjime nurodyto asmens įgaliojimus vykdyti testamentą arba administruoti palikimą.

64 straipsnis

Kompetencija išduoti pažymėjimą

Pažymėjimas išduodamas valstybėje narėje, kurios teismai turi jurisdikciją pagal 4, 7, 10 arba 11 straipsnį. Išduodančioji institucija yra:

a) 3 straipsnio 2 dalyje apibrėžtas teismas; arba

b) kita institucija, kuri pagal nacionalinę teisę yra kompetentinga spręsti paveldėjimo klausimus.

65 straipsnis

Paraiška išduoti pažymėjimą

1. Pažymėjimas išduodamas gavus bet kurio 63 straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens (toliau – pareiškėjas) paraišką.

2. Paraiškai pateikti pareiškėjas gali naudoti formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

3. Paraiškoje pateikiama toliau išvardyta informacija, kiek ji yra žinoma pareiškėjui ir kiek ji būtina tam, kad išduodančioji institucija galėtų patvirtinti tuos faktus, kuriuos patvirtinti pageidauja pareiškėjas; kartu su paraiška pateikiami visų atitinkamų dokumentų originalai arba kopijos, atitinkantys jų autentiškumui patvirtinti būtinas sąlygas, nedarant poveikio 66 straipsnio 2 dalies taikymui:

a) duomenys, susiję su palikėju: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), lytis, gimimo data ir vieta, civilinė būklė, pilietybė, asmens kodas (jei taikoma), adresas mirties dieną, mirties data ir vieta;

b) duomenys, susiję su pareiškėju: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), lytis, gimimo data ir vieta, civilinė būklė, pilietybė, asmens kodas (jei taikoma), adresas ir ryšys, jei yra, su palikėju;

c) duomenys, susiję su pareiškėjo atstovu, jei yra: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), adresas ir atstovavimo įgaliojimai;

d) duomenys, susiję su palikėjo sutuoktiniu ar partneriu ir, jei taikoma, buvusiu (-iais) sutuoktiniu (-ais) ar buvusiu (-ais) partneriu (-iais): pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), lytis, gimimo data ir vieta, civilinė būklė, pilietybė, asmens kodas (jei taikoma) ir adresas;

▼B

e) duomenys, susiję su kitais galimais paveldėtojais pagal paskutinę valią dėl turto palikimo ir (arba) pagal įstatymą: pavardė ir vardas (-ai) arba organizacijos pavadinimas, įmonės arba asmens kodas (jei taikoma) ir adresas;

f) pažymėjimo paskirtis pagal 63 straipsnį;

g) teismo ar kitos kompetentingos institucijos, tvarkančios ar tvarkiusios paveldėjimo klausimus, kontaktiniai duomenys, jei taikoma;

h) faktai, kuriais pareiškėjas atitinkamai grindžia savo pareikštą teisę į paveldimą turtą kaip paveldėtojas ir (arba) teisę vykdyti palikėjo testamentą ir (arba) administruoti palikėjo palikimą;

i) nuoroda, ar palikėjas buvo pareiškęs paskutinę valią dėl turto palikimo; jeigu nepridedamas nei originalas, nei kopija – nuoroda į originalo buvimo vietą;

j) nuoroda, ar palikėjas buvo sudaręs vedybų sutartį arba sutartį, reglamentuojančią santykius, kurie gali turėti panašias pasekmes į santuoką; jeigu nepridedamas nei sutarties originalas, nei kopija – nuoroda į originalo buvimo vietą;

k) nuoroda, ar kuris nors iš paveldėtojų yra pateikęs pareiškimą dėl palikimo priėmimo arba jo atsisakymo;

l) pareiškimas, kuriame teigiama, kad, kiek pareiškėjui žinoma, nėra neišspręstų ginčų, susijusių su patvirtintinais faktais;

m) visa kita informacija, kurią pareiškėjas laiko naudinga pažymėjimo išdavimo tikslais.

66 straipsnis

Paraiškos nagrinėjimas

1. Gavusi paraišką, išduodančioji institucija patikrina pareiškėjo pateiktą informaciją, pareiškimus, dokumentus ir kitus įrodymus. Ji atlieka tyrimus, kurių reikia tokiam patikrinimui atlikti, savo iniciatyva, jei tai yra numatyta arba leidžiama pagal jos nacionalinę teisę, arba prašo pareiškėjo pateikti papildomų įrodymų, kuriuos ji laiko būtinais.

2. Jeigu pareiškėjas negali pateikti atitinkamų dokumentų kopijų, atitinkančių jų autentiškumui patvirtinti būtinas sąlygas, išduodančioji institucija gali nuspręsti priimti kita forma pateiktus įrodymus.

3. Tais atvejais, kai tai numatyta jos nacionalinėje teisėje ir pagal tą teisę nustatytomis sąlygomis, išduodančioji institucija gali reikalauti pateikti pareiškimą prisiekiant arba, vietoj priesaikos, pateikti oficialų pareiškimą.

4. Išduodančioji institucija imasi visų būtinų priemonių, kad paveldėtojai būtų informuoti apie paraišką gauti pažymėjimą. Jei tai būtina siekiant nustatyti patvirtintinus faktus, ji išklauso susijusius asmenis ir vykdytojus ar administratorius ir viešai skelbia pranešimus, kuriais siekiama kitiems galimiems paveldėtojams suteikti galimybę pasinaudoti savo teisėmis.

▼B

5. Taikant šį straipsnį valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi prašymą, suteikia kitos valstybės narės išduodančiajai institucijai informaciją, saugomą visų pirma žemės kadastruose, civilinės būklės registruose ir registruose, kuriuose registruojami dokumentai ir faktai, susiję su paveldėjimu arba palikėjo sutuoktinių turto režimu ar jam lygiaverčiu turto režimu, kai pagal nacionalinę teisę ta kompetentinga institucija būtų įgaliota pateikti tokią informaciją kitai nacionalinei institucijai.

67 straipsnis

Pažymėjimo išdavimas

1. Išduodančioji institucija nedelsdama išduoda pažymėjimą šiame skyriuje nustatyta tvarka, kai patvirtintini faktai yra nustatyti pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba kitą konkretiems faktams taikomą teisę. Ji naudoja formą, nustatytą laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

Išduodančioji institucija neišduoda pažymėjimo visų pirma šiais atvejais:

a) jei ginčijami patvirtintini faktai; arba

b) jei pažymėjimas neatitiktų tiems patiems faktams taikomo teismo sprendimo.

2. Išduodančioji institucija imasi visų būtinų veiksmų, kad paveldėtojai būtų informuoti apie pažymėjimo išdavimą.

68 straipsnis

Pažymėjimo turinys

Pažymėjime pateikiama tiek toliau nurodytos informacijos, kiek jos reikia tikslui, kuriam išduodamas pažymėjimas:

a) išduodančiosios institucijos pavadinimas ir adresas;

b) bylos numeris;

c) faktai, kuriais remdamasi išduodančioji institucija laiko save kompetentinga išduoti pažymėjimą;

d) išdavimo data;

e) duomenys, susiję su pareiškėju: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), lytis, gimimo data ir vieta, civilinė būklė, pilietybė, asmens kodas (jei taikoma), adresas ir ryšys, jei yra, su palikėju;

f) duomenys, susiję su palikėju: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai), lytis, gimimo data ir vieta, civilinė būklė, pilietybė, asmens kodas (jei taikoma), adresas mirties dieną, mirties data ir vieta;

g) duomenys, susiję su paveldėtojais: pavardė (pavardė gimimo metu, jei taikytina), vardas (-ai) ir asmens kodas (jei taikoma);

▼B

h) informacija apie palikėjo sudarytą vedybų sutartį arba, jei taikytina, palikėjo sudarytą sutartį, reglamentuojančią santykius, kurie pagal tokiems santykiams taikytiną teisę turi panašias pasekmes į santuoką, ir informacija apie sutuoktinių turto režimą ar jam lygiavertį turto režimą;

i) paveldėjimui taikytina teisė ir faktai, kuriais remiantis ši teisė buvo nustatyta;

j) informacija apie tai, ar paveldėjimas yra testamentinis ar netestamentinis, įskaitant informaciją apie faktus, kuriais remiantis atsiranda įpėdinių, testamentinės išskirtinės gavėjų, testamento vykdytojų ar palikimo administratorių teisės ir (arba) įgaliojimai;

k) jei taikoma – informacija apie kiekvieną paveldėtoją, susijusi su palikimo priėmimo ar atsisakymo pobūdžiu;

l) kiekvienam iš įpėdinių tenkanti palikimo dalis ir, jei taikoma, kiekvienam įpėdiniui priklausančių teisių ir (arba) turto sąrašas (apyrašas);

m) kiekvienam testamentinės išskirtinės gavėjui priklausančių teisių ir (arba) turto sąrašas (apyrašas);

n) įpėdinio (-ių) ir atitinkamai testamentinės išskirtinės gavėjo (-ų) teisių apribojimai pagal paveldėjimui taikytiną teisę ir (arba) pagal paskutinę valią dėl turto palikimo;

o) testamento vykdytojo ir (arba) palikimo administratoriaus įgaliojimai ir tų įgaliojimų apribojimai pagal paveldėjimui taikytiną teisę ir (arba) pagal paskutinę valią dėl turto palikimo.

69 straipsnis

Pažymėjimo sukeliamos pasekmės

1. Pažymėjimas sukelia pasekmes visose valstybėse narėse nereikalaujant jokių specialių procedūrų.

2. Preziumuojama, kad pažymėjimas tiksliai patvirtina faktus, nustatytus pagal paveldėjimui taikytiną teisę arba pagal kitą konkretiems faktams taikytiną teisę. Preziumuojama, kad asmuo, pažymėjime nurodytas kaip įpėdinis, testamentinės išskirtinės gavėjas, testamento vykdytojas ar palikimo administratorius, turi pažymėjime nurodytą statusą ir (arba) pažymėjime nurodytas teises arba įgaliojimus ir kad nėra jokių kitų sąlygų ir (arba) apribojimų, susijusių su tomis teisėmis arba įgaliojimais, nei nurodyta pažymėjime.

3. Laikoma, kad bet kuris asmuo, kuris, remdamasis pažymėjime patvirtinta informacija, atlieka mokėjimus arba perduoda turtą asmeniui, pažymėjime nurodytam kaip turinčiam teisę priimti mokėjimą ar turtą, sudarė sandorį su asmeniu, turinčiu teisę priimti mokėjimą ar turtą, nebent jis žino, kad pažymėjimo turinys yra netikslus, arba apie tokį netikslumą nežino dėl didelio aplaidumo.

4. Jeigu asmuo, pažymėjime nurodytas kaip turintis teisę disponuoti paveldimu turtu, perleidžia tokį turtą kitam asmeniui, laikoma, kad tas kitas asmuo, jeigu jis veikia remdamasis pažymėjime patvirtinta informacija, sudarė sandorį su teisę disponuoti atitinkamu turtu turinčiu asmeniu, nebent jis žino, kad pažymėjimo turinys yra netikslus, arba apie tokį netikslumą nežino dėl didelio aplaidumo.

▼B

5. Pažymėjimas yra galiojantis dokumentas, kuriuo remiantis paveldimas turtas įregistruojamas valstybės narės atitinkamame registre, nedarant poveikio 1 straipsnio 2 dalies k ir l punktų taikymui.

70 straipsnis

Patvirtintos pažymėjimo kopijos

1. Išduodančioji institucija pasilieka pažymėjimo originalą, o pareiškėjui ir kitiems teisėtą interesą įrodžiusiems asmenims išduoda vieną ar daugiau patvirtintų kopijų.

2. Išduodančioji institucija 71 straipsnio 3 dalies ir 73 straipsnio 2 dalies tikslais sudaro asmenų, kuriems pagal 1 dalį buvo išduotos patvirtintos kopijos, sąrašą.

3. Išduotos patvirtintos kopijos galioja ribotą šešių mėnesių laikotarpį, kuris turi būti nurodytas patvirtintoje kopijoje įrašant galiojimo pabaigos datą. Išimtiniais tinkamai pagrįstais atvejais išduodančioji institucija gali išimties tvarka nuspręsti, kad galiojimo laikotarpis turi būti ilgesnis. Pasibaigus šiam laikotarpiui, patvirtintą kopiją turintys asmenys, norėdami pasinaudoti pažymėjimu 63 straipsnyje nurodytais tikslais, turi paprašyti pratęsti patvirtintos kopijos galiojimo laikotarpį arba paprašyti išduodančiosios institucijos išduoti naują patvirtintą kopiją.

71 straipsnis

Pažymėjimo ištaisymas, pakeitimas ar panaikinimas

1. Išduodančioji institucija bet kurio teisėtą interesą įrodžiusio asmens prašymu arba savo iniciatyva ištaiso pažymėjimą, jeigu jame yra kanceliarinių klaidų.

2. Išduodančioji institucija bet kurio teisėtą interesą įrodžiusio asmens prašymu arba, jei tai galima pagal nacionalinę teisę, savo iniciatyva pakeičia arba panaikina pažymėjimą, jei nustatyta, kad pažymėjimas arba atskiri jame nurodyti faktai yra netikslūs.

3. Išduodančioji institucija apie visus pažymėjimo ištaisymus, pakeitimus ar jo panaikinimą nedelsdama informuoja visus asmenis, kuriems pagal 70 straipsnio 1 dalį buvo išduotos patvirtintos pažymėjimo kopijos.

72 straipsnis

Teisių gynimo priemonės

1. Pagal 67 straipsnį priimtus išduodančiosios institucijos sprendimus gali užginčyti bet kuris asmuo, turintis teisę teikti paraišką dėl pažymėjimo.

Pagal 71 straipsnį ir 73 straipsnio 1 dalies a punktą priimtus išduodančiosios institucijos sprendimus gali užginčyti bet kuris teisėtą interesą įrodęs asmuo.

Ieškinys pareiškiamas teisminėje institucijoje, esančioje išduodančiosios institucijos valstybėje narėje, laikantis tos valstybės teisės.

2. Jeigu nagrinėjant 1 dalyje nurodytą ieškinį nustatoma, kad išduotas pažymėjimas yra netikslus, kompetentinga teisminė institucija ištaiso, pakeičia ar panaikina pažymėjimą arba užtikrina, kad išduodančioji institucija ištaisytų, pakeistų arba panaikintų pažymėjimą.

▼B

Jeigu nagrinėjant 1 dalyje nurodytą ieškinį nustatoma, kad atsisakymas išduoti pažymėjimą buvo nepagrįstas, kompetentinga teisminė institucija išduoda pažymėjimą arba užtikrina, kad išduodančioji institucija iš naujo įvertintų šį atvejį ir priimtų naują sprendimą.

73 straipsnis

Pažymėjimo galiojimo sustabdymas

1. Pažymėjimo galiojimą gali sustabdyti:

a) išduodančioji institucija bet kurio teisėtą interesą įrodžiusio asmens prašymu, kol pažymėjimas bus pakeistas ar panaikintas pagal 71 straipsnį; arba

b) teisminė institucija bet kurio asmens, turinčio teisę užginčyti pagal 72 straipsnį priimtą išduodančiosios institucijos sprendimą, prašymu, kol bus išnagrinėtas toks ieškinys.

2. Išduodančioji institucija arba atitinkamai teisminė institucija apie pažymėjimo galiojimo sustabdymą nedelsdama informuoja visus asmenis, kuriems pagal 70 straipsnio 1 dalį buvo išduotos patvirtintos pažymėjimo kopijos.

Pažymėjimo galiojimo sustabdymo laikotarpiu negali būti išduodama jokių kitų patvirtintų pažymėjimo kopijų.

VII SKYRIUS

BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

74 straipsnis

Legalizavimas ir kiti panašūs formalumai

Šio reglamento kontekste valstybėje narėje išduotų dokumentų nereikia legalizuoti ar taikyti kitų panašių formalumų.

75 straipsnis

Ryšys su esamomis tarptautinėmis konvencijomis

1. Šis reglamentas nedaro poveikio tarptautinių konvencijų, kurių Šalys šio reglamento priėmimo metu yra viena ar kelios valstybės narės ir kurios yra susijusios su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais, taikymui.

Visų pirma valstybės narės, kurios yra 1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencijos dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos Susitariančiosios Šalys, vietoj šio reglamento 27 straipsnio toliau taiko tos konvencijos nuostatas dėl testamentų ir bendrųjų testamentų galiojimo formos prasme.

2. Nepaisant 1 dalies, šis reglamentas valstybių narių santykiuose turi viršenybę išimtinai dviejų ar daugiau valstybių narių sudarytų konvencijų atžvilgiu tiek, kiek tokios konvencijos yra susijusios su šiuo reglamentu reglamentuojamais klausimais.

▼B

3. Šis reglamentas nedraudžia valstybėms narėms, kurios yra 1934 m. lapkričio 19 d. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencijos, apimančios tarptautinės privatinės teisės nuostatas dėl paveldėjimo, testamentų ir palikimo administravimo, patikslintos šių valstybių 2012 m. birželio 1 d. tarpvyriausybiniu susitarimu, Šalys, taikyti tą Konvenciją tiek, kiek joje numatytos:

a) taisyklės dėl procedūrinių palikimo administravimo aspektų, kaip apibrėžta Konvencijoje, ir valstybių, kurios yra Konvencijos Susitariančiosios Šalys, institucijų teikiama pagalba šioje srityje; ir

b) supaprastintos ir greitesnės teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo procedūros.

76 straipsnis

Ryšys su Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1346/2000

Šiuo reglamentu nedaromas poveikis 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto bylų ([1]) taikymui.

77 straipsnis

Informacija, su kuria gali susipažinti visuomenė

Valstybės narės, siekdamos, kad informaciją būtų galima paskelbti viešai per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose, pateikia Komisijai savo nacionalinės teisės aktų ir procedūrų, susijusių su paveldėjimu, trumpą santrauką, įskaitant informaciją apie institucijos, kuri yra kompetentinga paveldėjimo klausimais, rūšį ir informaciją apie institucijos, kuri yra kompetentinga priimti pareiškimus dėl palikimo, testamentinės išskirtinės arba privalomosios palikimo dalies priėmimo ar atsisakymo, rūšį.

Valstybės narės taip pat pateikia išklotines, kuriose išvardijami visi dokumentai ir (arba) informacija, kurių paprastai reikalaujama norint įregistruoti jų teritorijoje esantį nekilnojamąjį turtą.

Valstybės narės šią informaciją nuolat atnaujina.

78 straipsnis

Informacija apie kontaktinius duomenis ir procedūras

▼C2

1. Ne vėliau kaip 2014 m. lapkričio 16 d. valstybės narės Komisijai praneša:

▼B

a) teismų ar institucijų, kurios turi kompetenciją nagrinėti prašymus dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pagal 45 straipsnio 1 dalį bei skundus dėl teismo sprendimų dėl tokių prašymų pagal 50 straipsnio 2 dalį, pavadinimus ir kontaktinius duomenis;

b) teismo sprendimo dėl skundo ginčijimo tvarka, nurodyta 51 straipsnyje;

([1]) OL L 160, 2000 6 30, p. 1.

▼B

c) atitinkamą informaciją apie institucijas, kompetentingas išduoti pažymėjimą pagal 64 straipsnį; ir

d) apie 72 straipsnyje nurodytas teisių gynimo priemones.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie visus vėlesnius tos informacijos pakeitimus.

2. Pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, išskyrus 1 dalies a punkte nurodytų teismų ir institucijų adresus ir kitus kontaktinius duomenis.

3. Visą pagal 1 dalį pateiktą informaciją Komisija paskelbia viešai naudodama visas kitas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

79 straipsnis

3 straipsnio 2 dalyje nurodyto informacijos sąrašo nustatymas ir vėlesnis keitimas

1. Komisija, remdamasi valstybių narių pranešimais, nustato 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą kitų institucijų ir teisės specialistų sąrašą.

2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokius vėlesnius tame sąraše esančios informacijos pakeitimus. Komisija atitinkamai pataiso šį sąrašą.

3. Šį sąrašą ir visus vėlesnius jo pakeitimus Komisija skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

4. Visą pagal 1 ir 2 dalis pateiktą informaciją Komisija paskelbia viešai naudodama visas kitas tinkamas priemones, visų pirma per Europos teisminį tinklą civilinėse ir komercinėse bylose.

80 straipsnis

46, 59, 60, 61, 65 ir 67 straipsniuose nurodytų liudijimų ir formų nustatymas ir vėlesnis keitimas

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi ir vėliau iš dalies keičiami 46, 59, 60, 61, 65 ir 67 straipsniuose nurodyti liudijimai ir formos. Tokie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 81 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros.

81 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas - komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

▼B

82 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2025 m. rugpjūčio 18 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šio reglamento taikymo ataskaitą, įskaitant visų iškilusių praktinių problemų, susijusių su paveldėjimo bylų sprendimu ne teismo tvarka vienu metu keliose valstybėse narėse arba jų sprendimu ne teismo tvarka vienoje valstybėje narėje, kai tuo pačiu metu kitoje valstybėje narėje byla sprendžiama teisme, įvertinimą. Prireikus prie ataskaitos pridedami pasiūlymai dėl pakeitimų.

83 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas taikomas asmenų, mirusių 2015 m. rugpjūčio 17 d. ar vėlesnę dieną, palikimo paveldėjimui.

2. Jei palikėjas buvo pasirinkęs jo palikimo paveldėjimui taikytiną teisę iki 2015 m. rugpjūčio 17 d., šis pasirinkimas galioja, jei jis atitinka III skyriuje nustatytas sąlygas arba jeigu jis galiojo taikant pasirinkimo metu valstybėje, kurioje buvo įprastinė palikėjo gyvenamoji vieta, arba bet kurioje valstybėje, kurios pilietis jis buvo, galiojusias tarptautinės privatinės teisės normas.

3. Jei palikėjas buvo pareiškęs paskutinę valią dėl turto palikimo iki 2015 m. rugpjūčio 17 d., ta paskutinė valia yra priimtina ir galioja turinio ir formos prasme, jei atitinka III skyriuje nustatytas sąlygas arba jei ji yra priimtina ir galioja turinio ir formos prasme taikant pareiškimo metu valstybėje, kurioje buvo įprastinė palikėjo gyvenamoji vieta, arba bet kurioje valstybėje, kurios pilietis jis buvo, arba valstybėje narėje, kurios institucija nagrinėja paveldėjimo klausimus, galiojusias tarptautinės privatinės teisės normas.

4. Jeigu iki 2015 m. rugpjūčio 17 d. paskutinės valios dėl turto palikimo pareiškimas surašomas pagal valstybės, kurią palikėjas galėjo pasirinkti pagal šį reglamentą, teisę, laikoma, kad šios valstybės teisė pasirinkta kaip paveldėjimui taikytina teisė.

84 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2015 m. rugpjūčio 17 d., ►C1 išskyrus 77 ir 78 straipsnius, kurie taikomi nuo 2014 m. lapkričio 16 d., ◄ ir 79, 80 bei 81 straipsnius, kurie taikomi nuo 2012 m. liepos 5 d..

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.